

TARTU ÜLIKOOL
Sotsiaalteaduste valdkond
Ühiskonnateaduste instituut
Ajakirjanduse ja kommunikatsiooni õppekava

Noortekeskuste ja üldhariduskoolide partnerlusega seotud kommunikatsioon Tartu linna näitel

Bakalaureusetöö

Lauri Kruuv

Juhendaja: Mari-Liis Tikerperi, MA

Tartu 2021

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	4
1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD	6
1.1. Koostöö ning eri osapoolte vahelise kommunikatsiooni defineerimine	6
1.2. Noorsootöö ja noortekeskuste olemus välismaal. Noorsootöö projektides ja programmides osalemise seosed koolidega	10
1.3. Noorsootöö üldisem raamistik Eestis	14
1.4. Noortekeskuste ja koolide koostöö ja omavaheline kommunikatsioon Eestis.....	15
1.5. Noorsootöö Tartus.....	16
1.6. Eesmärk ja uurimisküsimused.....	17
2. METOODIKA.....	18
2.1. Valim.....	18
2.2. Andmekogumismeetod ja analüüs	19
2.3. Meetodi kriitika ja edasised uuringuvõimalused.....	20
3. Tulemused: noortekeskuste vaade kommunikatsioonile ja koostööle	22
3.1 Praegune olukord	22
3.2. Ideaalne suhtlus ja koostöö	24
3.3. Mida võiks parandada	27
4. Tulemused: koolide vaade kommunikatsioonile ja koostööle	29
4.1. Praegune olukord	29
4.2. Koolide poolsed ootused noortekeskustele ja mida võiks parandada	32
5. Diskussioon	34
5.1. Praegused partnerluse praktikad ja ideaal	34
5.1.1. Informatsiooni jagamine	34
5.1.2. Osapoolte vaheline usaldus	36
5.1.3. Isiklik kontakt.....	37

5.2. Mis peaks muutuma ja mida saaks parandada	39
KOKKUVÕTE.....	43
SUMMARY	45
KASUTATUD KIRJANDUS	47
Lisa 1	52
Lisa 2.....	54

SISSEJUHATUS

Noorte areng on iga riigi jätkusuutlikkuse lahutamatu osa. Riigid üle maailma investeerivad suurel määral erinevate institutsioonidega noorte arengusse (Gurria, 2009). Paljudes arenenud maades on noortekeskustele analoogsed institutsioonid tugevalt seotud haridust andvate asutustega (Roth ja Brooks-Gunn, 2003). See tähendab, et üldhariduskoolide juures töötavad asutused, mis sisustavad koolitundide järgset aega erinevate ürituste, ringide ja koolitustega millest noored on aktiivsed osa võtma (*ibid*). Õhkkond on vaba ja pakub võimalust noortele koguneda ohutus ja vabas keskkonnas. See võimaldab ennetada probleeme, märgata noorte ebatavalist käitumist ja on tõenäolisem, et abi vajavad noored saavad vajalikku abi, mis võib olla sotsiaalne, majanduslik, õppeedukusega seonduv või psühholoogiline. Mitmed läbi viidud (näiteks Spence, 2010; Anderson-Butcher, 2002) uuringud kinnitavad, et selliste asutuste töö on otseselt aidanud noori erinevate probleemidega ja on parandanud noorte võimalusi kasvada eeskujulikeks ühiskonna liikmeteks. Samuti tähendab see, et koolide ja noortekeskuste pakutavad niinimetatud teenused ei dubleeri üksteist ja on omavahel koordineeritud (Spence, 2007). Selline koordineeritus on mitmel erineval näitel parandanud noorte arenguvõimalusi (Maestro, Jalloh ja Watson, 2006). Noortekeskused ja üldhariduskoolid on Eestis eraldiseisvamad, kuid laialdasemalt on neil siiski sarnane eesmärk. Samas kuna Eesti kontekstis on need asutused rohkem distantseeritud, on seda olulisem nende efektiivne kommunikatsioon ja koostöö.

Eesti haridus- ja teadusministeeriumi kohaselt on põhihariduse eesmärk tagada noorte tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujundamine (Haridus- ja Teadusministeerium, 2020). Üldkeskhariduse eesmärk on lisaks erinevate ainete õpetamisele valmistada noort ette toimimiseks loova, sotsiaalselt küpse ja usaldusväärse kodanikuna (*ibid*). Noortekeskuste eesmärk on abistada noori hea hariduse omandamisel, arendada noores ühiskonna arengu suhtes loovat hoiakut (Haridus- ja Teadusministeerium, 2013). Suures plaanis tähendab see seda, et mõlemad institutsioonid, kasutades erinevaid vahendeid, valmistavad noori ette olemaks aktiivne ja produktiivne osa ühiskonnast. Võttes arvesse ühist eesmärki, ühist sihtgruppi ja piiratud ressursse, on eesmärkide saavutamiseks oluline nende kahe institutsiooni vaheline töötav kommunikatsioon ja suurem koostöö. Eestis on nii koolid kui ka noorsootööd korraldavad keskused küll reeglina omavalitsuse haldusalas, kuid eraldiseisvad asutused, mis töötavad erinevate regulatsioonide alusel. Lisaks linna

hallatavatele noorsootööd korraldavatele keskustele töötavad linnades ka erinevad eraldi seisvad mittetulundusühingud. See tähendab, et otsest seotust kahe osapoole vahel on vähem kui mujal maailmas. Vähemalt arenguplaanide tasandil on noortekeskustel ja koolidel koostöö olemas, kuid puudub põhjalik teadmine, milline on koostöö ja suhtlemise praktika (Haridus- ja Teadusministeerium, 2013). Eesti kontekstis on antud teemat uuritud võrdlemisi vähe ja kindlate linnade näitel. Killometsa (2013) ja Kõvaski (2018) varasemad uuringud on jõudnud järelduseni, et noorsootöö ja hariduse koostöö valdkonnas on arengukohti. Leiti, et koostöö piirdub tihti kõigest ressursside vähese jagamisega ning reaalne koostöö ja ürituste koos läbi viimine on pigem haruldane. Käesoleva töö eesmärk on mõista reaalselt tehtavat kommunikatsiooni ja koostööd noortekeskuste ja üldhariduskoolide vahel, keskendudes Tartu linnas asuvatele noortekeskustele ja üldhariduskoolidele. Töös käsitletakse mõlema osapoole arusaama praegusest koostööst ja kommunikatsioonist ning mõlema osapoole vaadet nende koostööle ja võimalikele arengukohtadele. Andmete kogumiseks viisin läbi intervjuud nii Tartu noortekeskuste töötajatega kui ka üldhariduskoolide huvijuhtidega. Andmed kogusin kahes etapis poolstruktureeritud intervjuudega ja analüüsisin saadud andmeid kasutades kvalitatiivset sisuanalüüsi. Töö analüüsi osas lähenesin andmetele induktiivselt ja kõrvutasin tulemusi osaliselt ka teoreetilise mudeliga. Töö eesmärk on teooriale toetudes mõista praegust Tartu üldhariduskoolide ja noortekeskuste vahelist koostöö praktikat, osapoolte ootuseid koostööle ja mida saaks koostöö arendamiseks muuta. Taustaks kasutan teistes riikides läbi viidud uuringuid noortekeskuste mõjust noortele ja Eesti noorsootööd käsitlevat kirjandust.

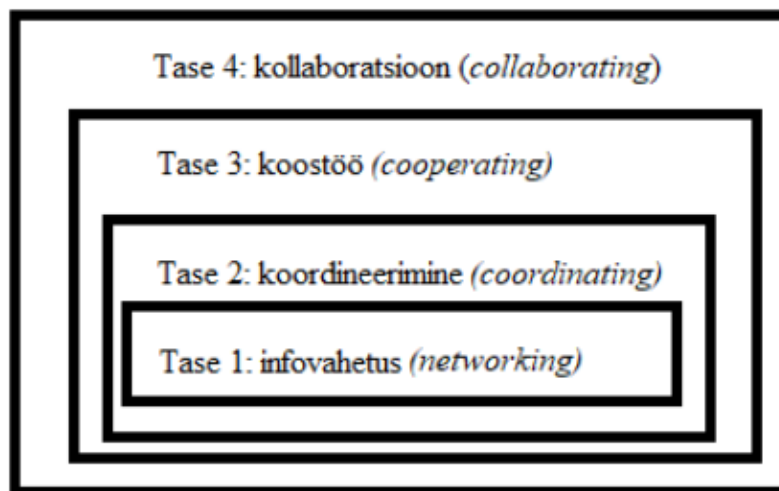
Sooviksin tänada enda juhendajat Mari-Liis Tikerperi, kelle põhjalikud ja edasi viivad juhised olid asendamatuks osaks minu bakalaureusetöö valmimisel. Suur aitäh retsensendile põhjaliku ja abistava tagasiside eest. Lisaks soovin tänada kõiki intervjuus osalenud noortekeskuste ja koolide töötajaid, kes olid nõus mind aitama.

1. TEOREETILISED JA EMPIIRILISED LÄHTEKOHAD

Selles peatükis annan ülevaate koostööga seotud kommunikatsioonist, peamiseks töös kasutatud teooriaks on kollaboratiivse kommunikatsiooni teooria. Peatüki teises pooles toon välja koolide ja noortekeskuste vahelise koostöö praktika mujal maailmas, kus on tehtud rohkem uuringuid ja mille tulemused on näidanud noortekeskuste positiivset mõju noorte arengule. Peatüki lõpus toon võrdluseks välja üldise noorsootöö praktika Eestis.

1.1. Koostöö ning eri osapoolte vahelise kommunikatsiooni defineerimine

Erinevad avaliku- ja erasektori organisatsioonid ning mittetulundusühingud teevad omavahel erineval määral koostööd. Tavaliselt kirjeldatakse koos töötamise tasemeid järgmiselt: infovahetus (*networking*), koordineerimine (*coordinating*), koostöö (*cooperating*) ja kollaboratsioon (*collaboration*) (Himmelman, 2002). Kõik neli taset toetuvad üksteisele pideva koos töötamise protsessi käigus ja on kõik sobilikud koos töötamise strateegiad (*ibid*). See tähendab, et iga järgmine koostöötase toetub eelmisele tasemele ja lisab eelnevale tasemele mingi aspekti juurde (joonis 1). Nende kasutamine sõltub organisatsioonide vajadusest ja soovidest ning võimekusest saada üle kõige levinumatest takistustest: aeg, usaldus ja tegutsemispiirkond (*ibid*). Töö raames, rääkides kollaboratiivsest kommunikatsioonist ja partnerlusena mõistetavast koostööst üldiselt ehk pidades silmas teooriat tervikuna, kasutan sõna *partnerlus*. Partnerlus on pidev protsess, mis areneb ja mida ehitatakse üles usalduse ja informatsiooni liikumise baasil (O'Flynn ja Wana, 2008). Himmelmani (2002) sõnul on teooriat käsitledes oluline teha vahet erinevatel partnerluse tasemetel. Samas on erinevate tasemete eesti keelsed tõlked tähenduselt sarnased ja otse tõlkimine võib segadust tekitada. Segaduste vältimiseks selle teooria sisulisel käsitlemisel kasutan töös edaspidi märksõnu partnerluse 1. tase, 2. tase, 3. tase ja 4. tase.

Joonis 1 Himmelman (2002) Partnerluse tasemed

Partnerluse neljas tase eeldab, et toimub info vahetus, erinevad ühised tegevused, ressursside jagamine ja teineteise tegevuste toetamine teenuste parandamise ja ühise eesmärgi saavutamise eesmärgil (Himmelman, 2002). Igal pool maailmas kogub erinevatel valitsustasanditel järjest enam populaarsust kollaboratiivse ehk partnerlusele suunatud koostöö mudel, mis muudab, kuidas avaliku sektori institutsioonid koostööd teevad (O’Flynn ja Wana, 2008). Sellise muutuse taga on väga erinevad tegurid, kuid need võib jaotada kolme erinevasse punkti, kusjuures igaüks neist parandab üldist efektiivsust:

1. partnerlus parandab institutsioonide vahelist usaldust ja sellega vähendab omavahelisi konflikte
2. partnerlus parandab erinevaid oskuseid ja kompetentsi
3. partnerlus võib tuua uuenduslikke muutusi pakutavasse teenusesse, mis parandab teenust üldiselt

Koos töötamine (*working together*) ei tähenda ilmtingimata partnerlust. Partnerlus ei ole lihtsalt viis teenuste kohale toimetamiseks, vaid on pikemaajaline protsess eesmärkide, riskide, tulemuste, ressursside ja kultuuri omavaheliseks jagamiseks (*ibid*).

Partnerlust osapoolte vahel on defineeritud kui ühtse tegutsemisviisi leidmist arvestamaks eri poolte huvidega, kuid samas on partnerlus ka erinevate strateegiate abil üksteise toetamine jätkusuutlikkuse tagamiseks (Himmelman, 2001; Himmelman 2002). Himmelmanni

(2002) kohaselt vahetatakse ühise eesmärgi ning jätkusuutlikkuse tagamiseks informatsiooni ja tegevusi ning jagatakse vahendeid. Ressursside alla kuuluvad siinkohal nii inimressursid (ka teadmised) kui ka finantsilised ja tehnilised ressursid. Samas tuleb arvestada, et näiteks asutustevahelise partnerluse puhul jagatakse lisaks informatsioonile, ressurssidele ja tegevustele ka riske, vastutust ning tasu (Himmelman, 2001). Partnerluse raames tuleb arvestada ka sellega, et see võib võtta märkimisväärse hulga aega, nõuab usaldust ning eri osapoolte juurdepääsu väga isiklikule tasandile (Himmelman 2002). Edukaks koostöö tegemiseks tuleks juba alguses veenduda, et kõik osapooled on tingimuste ning erinevate kohustuste ja võimalustega kursis. Samuti, et vastastikused kohustused oleksid kõigile osapooltele üheselt mõistetavad. Vaid sellisel viisil saab kollaboratsiooni tulemus olla rahuldust pakkuv.

Organisatsioonidevahelise partnerluse üheks eelduseks on eelmainitud tegevus suhtlemine. Organisatsioonidevahelist kommunikatsiooni defineeritakse kui protsessi, mille puhul toimub teabe edastamine ja saamine organisatsioonide vahel (Shumate, Cooper ja Atouba, 2016). Antud protsessi puhul on ühisteks tegevusteks organisatsioonide vahel lepingu ja koostöö ning võrgustiku loomine, koordineerimine, teabe jagamine, uute teadmiste loomine ning ühiselt probleemi lahendamine (mis oli ka üheks võimalikuks põhjuseks partnerluse loomisel), aga näiteks ka allhange ja kaubamärgi jagamine (*ibid*). Teooria kohaselt on kommunikatsioonitegevusel erinevad osalised: nii juhid ja töötajad kui ka huvigrupid, keda organisatsioonid mõjutavad, seega ei ole ka suhtlus tegelikult pelgalt organisatsioonide vahel, vaid vajadusel on kommunikatsioonitegevusse kaasatud ka huvigrupid.

Kohalikul tasandil on partnerluse olemasolu peegeldus kohaliku omavalitsuse ja kogukonna suhetest (Cuthill ja Fien, 2005). Partnerlus edendab erinevate osapoolte vahel dialoogi, kus osapooled tulevad kokku, et paika panna ühised eesmärgid seoses sihtgruppidega (*ibid*). Selleks, et parandada erinevate osapoolte koostööd, tuleb esmalt paika panna, kes seda juhib. Samas tunnustab see lähenemine, et koostöö tugineb erinevatel muutuvatel faktoritel, nagu võimekus, pühendumus ja probleemid, mis osapooltel on, ning olemasolevad ajalised ja materiaalsed ressursid (*ibid*). Erinevate koostööprojektide raames on oluline teha kokkuvõtteid (Czajkowski, 2007). Eriti oluline on see kohalike omavalitsuste kontekstis, kuna selle abil on võimalik hinnata nii omavalitsuse kui ka kogukonna arengut (Cuthill ja Fien, 2005). Lisaks sellele tagab kokkuvõtete tegemine osapoolte vastutuse, loob tugeva aluse tulevasteks koostöödeks ja annab osapooltele võimaluse eneserefleksiooniks ja arenguks

(*ibid*). Erinevatel partnerluse tasemetel toimuvate koostööprojektide tulemused peegeldavad osapoolte inim- ja sotsiaalkapitali arengut (*ibid*). Samas tuleb erinevate kokkuvõtete ja aruannete koostamise vajaduse sisseviimisel üritada hoiduda osapoolte ja huvigruppide üle koormamisest bürokraatiaga, mis lõpuks pärsib valmidust ja soovi teha koostööd (*ibid*).

Põhjuseid partnerluse loomiseks erinevate organisatsioonide (näiteks koolide ja teiste asutuste vahel) vahel on mitmeid. Koostöö võib aidata eri osapooltel tulla paremini toime ebakindlusega, jagada ressursse, mida endal ei ole, kuid partner saaks jagada, ning koostöö võib aidata paremini toime tulla ka hariduslike uuenduste ja reformidega, millega ühel organisatsioonil iseseisvalt on raske toime tulla (Russell, Knutson ja Crowley, 2013). Näiteks ametlikel üldhariduskoolidel ning noortekeskustel, huvikoolidel ja noorteprogrammidel on tunduvalt mõistlikum teha ühist koostööd noorte arendamiseks ja probleemide lahendamiseks, kuna pelgalt kool ei pruugi paljude probleemidega iseseisvalt hakkama saada. Seevastu noortekeskuses on noortele ligipääsemine tunduvalt lihtsam ning seeläbi saadakse lahendada ka probleeme, mis võivad noortel esineda ning omakorda avaldada mõju ka koolis käimisele. Lisaks sellele on koolidel ja noortekeskustel võimalik jagada ka ressursse, mis tihtipeale on niigi puudulikud (näiteks majanduslikud ressursid, seekaudu materiaalsed vahendid; inimressursid). Siinkohal on oluline erinevatel osapooltel teha omavahel koostööd ning aktiivselt suhelda, kuna eesmärk on tihtipeale ühine.

Teooria kriitilise aspektina on välja toodud näiteks erinevate institutsioonide eristamise ehk erinevate partnerluses olevate institutsioonide piiri hägustumine sihtgruppide jaoks (Huxam ja Vangen, 2000). See tähendab, et teenuseid kasutavad inimesed ei ole enam kindlad, millise institutsiooni teenuseid tarbitakse. See omakorda tähendab, et jooksvate murede ja probleemidega ei teata, kelle poole pöörduda. Samuti võivad ühe osapoole maine või ebaõnnestunud tegevused mõjutada partnerluse teist osapoolt. Organisatsioonide endi jaoks võib kollaboratiivne koostöö tähendada, et ühisele kokkuleppele jõudmine võib olla raskendatud (*ibid*). Võivad tekkida erimeelsused eesmärgi, tegutsemisviiside ja jõu struktuuri vallas (*ibid*). Samuti on käsitletava teooria kitsaskohaks vähene käsitus juhtimise tasandil. See tähendab, et vähe on mainitud juhtimist ja juhtimise stiile, mis aitavad soovitud partnerluse taseme saavutamist (*ibid*).

Asutustevahelise koostöö tegemise kohta on Czajkowski (2007) loonud mudeli, mille kohaselt on partnerlusel kolm etappi.

1. Etapp, kus koostöö tegijad koonduvad kokku suhte loomiseks. Siin etapis kaalutakse partneri valikut, põhjuseid koostöö tegemiseks ning hiljem ühiste eesmärkide loomist. Vaadatakse üle inimressursid, liikmed ning usaldustase.

2. Etapp, kus koostöö tegijad omavahel üksteist mõjutavad ning tehakse otsuseid. Pannakse paika rollid ja vastutusalad, meetodid avatud ja tihedaks kommunikatsiooniks jms.

3. Etapp, kus koostöö tegijad hindavad panuste tõhusust ning muutustega kohanemist. Vaadatakse, kas algul seatud eesmärgid on vastavuses tulemustega ning siin etapis on olulised tagasiside, edasised probleemid ja vajadused. Vaadatakse üle ka see, kas koostöö jätkamine on võimalik ning milline on usaldus. Mudel aitab haridusinstituutsioone koostöö algatamisel, kogemisel ning hilisemal haridusliku koostöö hindamisel. (Czajkowski, 2007)

Partnerluse algatamise põhjusteks peetakse järgnevaid aspekte: täiustatud teenused kogukonnale ja parem vastastikune suhe partneritega (Tett, Crowther ja O'Hara, 2003). Probleemideks peetakse muret turvalisuse pärast ning partnerluse haldamise küsimusi (*ibid*). Tegurid on omakorda jagatud kategooriatesse, mis hõlmavad partnerluse kasu, tekkivaid takistusi ja konkurentsi ning on laiemalt ilmetatud eelmises lõigus, mis käsitles näiteks ressursside, aga ka positiivsete tulemuste jagamist.

1.2. Noorsootöö ja noortekeskuste olemus välismaal. Noorsootöö projektides ja programmides osalemise seosed koolidega

Noorsootöö põhimõte on üldiselt olenemata riigist üsna sarnane - noorsootöötajate eesmärk on tegeleda ja suhelda noortega ametlikes ja mitteametlikes oludes ning ka väljaspool ametialaseid piire (Spence, 2010). Spence'i (2010) kohaselt on just suhtlemine tegevus, mis on noorsootöö võtmeks ning eduka praktika aluseks (*ibid*).

Näiteid noorsootöö praktikate kohta leidub üle maailma. Näiteks on Iirimaa noorsootöö teostamine Spence'i (2010) kohaselt seotud tugevalt vabatahtlike organisatsioonidega ning noorsootöö on ühe definitsiooni järgi kavandatud haridusprogramm, mille eesmärgiks on noorte arengu soodustamine nende vabatahtlikuna kaasamise kaudu, kusjuures programmi peetakse justkui täiendavaks tegevuseks lisaks formaalse hariduse omandamisele. Iirimaa puhul on leitud ka seda, et noored soovivad projektides osaleda eelkõige meelelahutuslikel eesmärkidel ning siinkohal on kerkinud küsimus, kuidas ühildada omavahel kõrgem soov

pakkuda noorsootöö kaudu struktureeritud õppekava lisaks formaalsele haridusele ning meelelahutuslikud tegevused, mida noored otsivad.

Väga palju näiteid noorsootöö uuringute kohta on Ameerikast, kus on levinud erinevad mittetulundusühingud, mida nimetatakse poiste ja tüdrukute klubideks (inglise keeles *Boys and Girls Clubs*) ning üks tuntuim neist on näiteks Boys and Girls Clubs of America. Sealseid meie mõistes noortekeskusi nimetatakse tihti peale klubideks, mis pakuvad noortele turvalist kohta õppimiseks, vaba suhtlust hoolivate professionaalidega, programme, mis aitavad noortel nende hetkelist elu parandada, kuid samas ka võimalust mängimiseks ning huvitegevuseks (Anderson-Butcher ja Newsome, 2002). Klubide eesmärk on soodustada noorte positiivset arengut ning noortele suunatud programme on erinevatel teemadel: juhtimine, haridus ja karjäär, tervisealased ja eluks vajalikud oskused, kunst, sport, puhkamine (*ibid*). Erinevate noorteklubide vilistlased on tõdenud, et on sealsete programmide kaudu saanud juhtimiskogemuse ning arendanud enda kannatlikkust ja ausust, kusjuures osalemine klubides andis neile piisava enesekindluse olla juhtivates rollides ka väljaspool klubisid mujal elus (Swigert ja Boyd, 2010). Näiteks saavad noored juhtimiskogemust kohe kasutada ära ka koolis kasvõi rühmatöid tehes. Lisaks sellele soovitakse noorteklubide kaudu üleüldiselt ennetada erinevaid tervisealaseid probleeme ning negatiivseid harjumusi, mis noortel võivad esile kerkida: alkoholi ja narkootikumide kasutamine, soovimatu rasedus noores eas jne (Anderson-Butcher ja Newsome, 2002). Ka need eesmärgid (ennetamine) on kooskõlas sellega, mida koolid üritavad noortele sisendada. Siinkohal tagaks aktiivne kommunikatsioon kahe osapoolle vahel noortele tugevama sisendi.

On selgunud, et noorteklubides käivate noorte seas suitsetatakse vähem ja puudutakse koolist põhjuseta väiksemal määral. Noorteklubides osalevad noored üldiselt spikerdavad koolis vähem ning lisaks sellele on osalemine seotud kõrgema ja paremini meelestatud panustamisega hariduse omandamisse (Anderson-Butcher ja Newsome, 2002). Selgus, et klubides osalemine on seotud ka vähemate riskide ning käitumishäiretega. Uuringust selgus ka see, et noored osalevad klubides enim just huvitegevuses. See pilt on üsna sarnane sellega, milline on olukord Eestis. Ka siin on külastavad noored noortekeskuseid enamasti pigem meelelahutuslikel eesmärkidel. Uuringu tulemustest võib järeldada, et mida rohkem kool ja noorteklubid või -keskused koostööd teevad, seda parem on noorte hariduslane sooritus ka koolis. Koolid peaksid võimalikult palju soodustama noorte käimist noortekeskustes ning muutma need atraktiivsemaks. Seega oleks noortekeskustel rohkem külastajaid ning samas

kooli kasu oleks see, et noored on seetõttu ehk parema haridusliku soorituse ning vähemate pahedega ja probleemidega. Tihtipeale on noorte probleemsed tegevused tingitud just igavusest ning siinkohal saaksid noortekeskused sellele lahenduse pakkuda.

Kooli ja noorteklubi edukat koostööd kajastab ka üks longituuduuring. Tegu oli kaheaastase programmiga, mille tulemused näitasid positiivset mõju programmis osalenud laste kompetentsioskustele, sealhulgas õigusrikkumistest keeldumine, eakaaslaste ja kooliprobleemide lahendamine, viisakam suhtumine koolitöötajatesse ning eetilise käitumine (Pierre, Mark, Kaltreider ja Campbell, 2001). Lisaks selgus ka asjaolu, et programmil oli positiivne mõju hinnetele ning suhtumisele kooli.

Sama tendentsi kinnitab ka teine USA-s läbi viidud noorteprogramm. Programm „Come on Back“ on ehe näide sellest, kuidas noorsootöö kooli ja kogukonna vahel võib kaasa tuua noorte paranenud soorituse hariduses (Maestro, Jalloh ja Watson, 2006). Programmi töötasid välja kooli meeskond ja kogukonna partnerid. Kuigi algseks eesmärgiks oli vägivalla vähendamine kooliväliste (pärast kooli tehtavate) tegevuste kaudu, siis tegelikult mõeldi programm läbi selliselt, et see aitaks parandada ka noorte õpitulemusi ning üldist koolis kohalkäimist enesekindluse ning pädevuse tõstmise kaudu. Programmis kavandati mitmesuguseid erinevaid tegevusi ja aja veetmise võimalusi, et pakkuda õpilastele uusi ja mitmekesiseid kogemusi ning pakkuda vaheldust tavapärasele kooliõppele. Programmis osalejate tulemused olid positiivsed ning avaldasid positiivset mõju koolitegevusele. Seega kinnitavad ka need tulemused, et koolid ning noortekeskused/-klubid, aga ka laiem kogukond peaksid tegema tihedamat koostööd ning omama aktiivset kommunikatsiooni, kuna noorteklubide või noorteprogrammide tegevused omavad positiivset mõju koolile. Noortele suunatud programme, mis tooksid näiteks kaasa positiivseid tulemusi probleemsetele õpilastele, saaksid Eestis läbi viia just noortekeskused, kuna Eestis on noortekeskused väga levinud.

Noorteklubide programmide tulemustest on täheldatud, et see avaldab positiivset mõju üleüldisele käitumisele ning suhtumisele endasse (Pierre, Mark, Kaltreider ja Campbell, 2001). Lisaks sellele on märgatud ka muid vaimse tervise muutuseid. Näiteks on täheldatud, et noortel, kes osalevad organiseeritud koolivälistel tegevustel ning kellel on tegevuse juhiga (ringijuht, noortekeskuses tegevusi läbi viiv inimene vms) kõrge toetav suhe, on vähem depressiivset meeleolu (Mahoney, Schweder ja Stattin, 2001). Kuna noorte vaimne tervis

avaldatakse paratamatult mõju ka nende õpitulemustele ning koolitegevusele, siis on oluline, et noored osaleksid võimalikult palju organiseeritud huvitegevuses, mida teadupärast pakuvad ka kõik noortekeskused.

Koolitöötajate ning mitteformaalsete haridustöötajate nagu seda on näiteks ka noortekeskuse töötajad, koostöö on kriitilise tähtsusega ning koostöö all mõeldakse õppekava eesmärkide ning tegevuste jagamist ja ühise programmi välja töötamist (Kim ja Dopico, 2016). Koolide ning mitteformaalsete õppeasutuste omavaheline koostöö on eriti oluline näiteks selle tõttu, et on leitud, et noortele tegelikult väga meeldib teadus kui selline, kuid reaalsed ning teaduslikumad õppeained koolis neile eriti ei meeldi (Fallik, Rosenfeld ja Eylon, 2013). Sellest hoolimata meeldib neile teadusega tegeleda väljaspool kooli. On loodud ka spetsiaalseid noorteprogramme, kus noortel on võimalus õppida erinevaid reaalaineid praktiliste kogemuste kaudu väljaspool kooli just huvitava viisil (Burrows, Lockwood, Borowczak, Janak ja Barber, 2018). See olukord ilmestab hästi kooli ning näiteks noortekeskuste omavahelisi koostöövõimalusi. Näiteid võib leida eelkõige just üldiste noorteprogrammide kohta, kuid neid programme saavad edukalt läbi viia ka noortekeskused. Noortekeskused võiksid läbi viia erinevaid teaduslikke töötubasid või laagreid, kus noored saaksid erinevate katsete ja tegevustega omandada olulisi teadmisi, mida kooliprogrammis nii kui nii omandada tuleks. Seega oleks kasutegur mõlemal osapoolel ning noortel ei pruugi tekkida tunnet, et teaduslikuma sisu õppimine on raske, igav ning õpikuga piirduv. Asjade praktiliselt läbi tegemine aitab teadmistel kinnituda.

Tasub meele pidada, et ka noortekeskustes tehtavad tegevused, nagu näiteks erinevad töötoad, kuulamisõhtud, väljasõidud jms on hariduslikud tegevused (Melnic ja Botez, 2014). Kuigi see on oma olemuselt lihtsalt mitteformaalne haridus, on see siiski haridusliku suunitlusega ning sama tähtis kui formaalne kooliharidus. Seega on otstarbekas, et erinevatel (formaalset ja mitteformaalset) haridust pakkuvatel asutustel tasub teha pidevat koostööd, kuna eesmärk on ühine – pakkuda noortele haridust, neid õpetada ning toetada, arendada neid isiksustena jms.

1.3. Noorsootöö üldisem raamistik Eestis

Kuigi antud töö teemaks on just noortekeskuste ning üldhariduskoolide vaheline koostöö ja partnerlusega seotud kommunikatsioon, on oluline mõista, milline on noorsootöö üldisem olemus Eestis ning kuhu asetub seal just noortekeskustes tehtav noorsootöö.

Eestis on Haridus- ja Teadusministeerium (2017) noorsootööd defineeritud järgnevalt: „Noorsootöö on noorele ehk 7-26-aastasele isikule tingimuste loomine mitmekülgseks arenguks, mis võimaldab tal vaba tahte alusel perekonna-, tasemeharidus- ja tööväliselt tegutseda“ (Haridus- ja Teadusministeerium, 2017). Noorsootöö korraldamise eest vastutab kohalik omavalitsus (volikogu, valla- või linnavalitsus ning selle halduses olevad asutused ja partnerid). Omavalitsustesiseselt reguleerivad noorsootöö korraldust noorsootöö seadus ning kohaliku omavalitsuse korralduse seadus (Eesti Noorsootöö Keskus, 2018). Noortevaldkonna eest vastutavaks ministeeriumiks on haridus- ja teadusministeerium.

Noorsootööl Eestis on ka erinevad struktuurid, mille kohaselt jaguneb noorsootöö erinevate asutuste ning tegevuste vahel. Alljärgnevalt on toodud erinevad võimalused noorsootöö tegemiseks Haridus- ja Teadusministeeriumi (2017) andmetel.

1. Noortekeskused on Eestis põhilised noorsootöö teostajad. Üldiselt on neil kõige suurem noorsootöö teenuste valik ning nende tegevust korraldab KOV või MTÜ. Näiteks 2016. aastal oli Eestis kokku 263 noortekeskust.

2. Huvikool on noorsootöö valdkonnas tegutsev haridusasutus, mis loob huvihariduse omandamise ja isiksuse mitmekülgse arengu võimalused eri valdkondades. 2016/2017. õppeaastal tegutses Eestis kokku 597 huvikooli, kus oli võimalik õppida muusika, spordi, kunsti, üldkultuuri, tehnika ja looduse õppekavadel. Seda võimalust kasutas antud õppeaastal umbes 85 tuhat õppijat.

3. Noorteühing on MTÜ, mille eesmärgiks on noorsootöö korraldamine ja läbiviimine ning mille liikmetest vähemalt kaks kolmandikku on noored. Noorteühingute töös tegutseb hinnanguliselt 10% noortest.

4. Noortemalev on töökasvatuslik projekt, mis ühildab omavahel noorsootöö ja töötamise võimalused. Noortemaleva eesmärk on tõsta noorte konkurentsivõimet, arendades noorte oskuseid ja teadmisi töö tegemise kaudu. 2016. aastal osales malevate tegevuses ligi 4000 noort (täpsemalt 3888).

5. Noorte püsi- ja projektilaagrid, mis kestavad vastavalt kas alla või üle 60 päeva ning mille vahetus kestab vähemalt kuus päeva. Laagrid pakuvad noortele tervistavat ja arendavat puhkust. Laagreid korraldavad näiteks noortekeskused, huvikoolid, noorteorganisatsioonid ning 2016. aastal osales erinevates laagrites kokku ligi 30 000 noort.

6. Noorsootöö ühingu eesmärgiks on koondada kokku noorsootöötajad, -ühingud või muud selle ala tegijad ja korraldajad. Eesmärk on esindada nende huvisid.

7. Noorte osaluskogude eesmärk on anda noortele võimalus osaleda otsustamisprotsessides ning kaitsta oma huve neid puudutavates küsimustes.

8. Noorsootöö koolis on üldhariduskoolides ja kutsekoolides tekitab tunniväline noorsootöö, mis toetab kooli õppekava eesmärkide saavutamist. Seda korraldavad kooli huvijuht (kooli noorsootöötaja), õpilasesindus ja ringijuhid.

Seega on noortekeskustes olev noorsootöö vaid üks osa sellest, milliseid noorsootöö tegemise võimalusi on. Sellest joonistuvad välja kokkupuutepunktid noortekeskuste ja haridusvaldkonna eesmärkidega. Kuna noorsootöö noortekeskustes on põhiliseks viisiks noorsootöö tegemiseks ning need on kõige laiemal ampluaalil, keskendub ka antud töö just noortekeskustele.

1.4. Noortekeskuste ja koolide koostöö ja omavaheline kommunikatsioon Eestis

Konkreetselt ja mitmekesiselt infot koolide ja noortekeskuste omavahelise koostöö kohta leidub pigem vähe. Siiski on Õpetajate Lehes 2013. aastal välja toodud erinevaid näiteid erinevate Eesti piirkondade kohta, kus noortekeskuste ja koolide koostöö on olnud edukas (Paabert, 2013). Tartu puhul toodi välja hea näide, mille eesmärgiks oli klassi muutmine toimivaks meeskonnaks: noortekeskuse esindus kutsuti kooli toetamiseks õpetajaid, käitumisraskustega noori kaasati draamaõppe metoodika (õppemeetod, kus kasutatakse mängulisi ja tegevuslikke lahendusi) kaudu efektiivsemalt õppetöösse. Kurtnas ja Põltsamaal on noortekeskus aidanud kooli seksuaaltervise ja tervisliku toitumise koolituste korraldamisega, lisaks sellele on ka kodundustunde viidud läbi just noortekeskustes. Ka mujal, nagu näiteks Tartus, Tallinnas, Rõuges, Põltsamaal, Maidlas jm. on noortekeskus koos kooliga ellu viinud erinevaid ainekavasid (ühiskonnaõpetus, kodundus, projektiõpe, keeleõpe). Näitena on toodud ka lahendused, kus kooliüritused on läbi viidud noortekeskuses seetõttu, et seal on neid mõjusamalt korraldada.

Sarnasel teemal on tehtud ka lõputöö, mis uuris noortekeskuste ja koolide omavahelist koostööd Valgamaal (Kõvask, 2018). Selgus, et omavaheline koostöö põhineb eelkõige siiski ressursside jagamisel, kuid paremat koostööd oleks vaja ühisürituste ja -projektide tegemisel, töötubade läbiviimises, noorte kaasamises ning nõustamises, erinevate meetodite ja võimaluste ning kogemuste jagamisel. Noortekeskustelt oodati Valgamaal tuge, mis on seotud noorte elus toimetulekuga. Seega on kaardistatud Eestis Valgamaa noortekeskuste ja koolide omavaheline kommunikeerumine ning tulemustest võib järeldada, et on vajadus ning võimalusi koostöö parandamiseks. Sama on leitud ka Pärnumaa puhul, kus on vajadus omavaheliseks koostööks olemas, kuid koostöö vähemalt varem väga hea ei olnud (Killomets, 2013). Samuti tuli tööst välja, et noortekeskuste sisu ja tegemistega ei ole kooli töötajad tihtipeale kursis (*ibid*).

Need põgusad näited annavad hea ülevaate sellest, et koolide ning noortekeskuste omavaheline koostöö ja kommunikatsioon on väga oluline ning seda teadvustavad tegelikult mõlemad osapooled. Tänu edukale kommunikatsioonile on võimalik jagada ressursse ning eesmärgi ja teineteise tegevust täiustada. Antud põgus ülevaade erinevatest arengutest ja näidetest annab võimaluse võrrelda tänapäevast olukorda Tartu linna noortekeskuste ja koolide vahel.

1.5. Noorsootöö Tartus

Tartu noorsootöö keskmes on 7–19-aastaste laste ja teismeliste vaba aja arendavate tegevuste soodustamine (selles vanuses noori on Tartus umbes 13 500) ning enamik noorsootöö tegevusi on seotud eesmärgiga „Tartu on nooruselinn, kus noorel on igakülgsed võimalused arenguks ja eneseteostuseks ning noorsootöö julgustab noort avastama, hoolima ja tegutsema“ (Tartu linn, 2020a).

Noorsootööd teevad ka mitmed noortekeskused, mida ilmestab koolivälisel ajal külastamiseks ning sõpradega kohtumiseks kasutatav ruum, kus on loodud võimalikult mitmekesised võimalused vaba aja veetmiseks (Tartu Linn, 2020a), kusjuures huvitegevuse võimalused on avatud liikmeskonnaga ehk ühinemiseks ei ole vaja end eelnevalt registreerida ega maksta kohatasu. Tartu linna kodulehe andmetel jääb noortekeskuste aastane külastatavus 2500 külastaja juurde, kusjuures ühes noortekeskuses pakutakse aasta jooksul tegevusi

umbes 600 erinevale noorele tartlasele (Tartu Linn, 2017). Arvestades seda, et noorsootöö keskmes olevaid noori on Tartu linnas umbes 13 500, kasutab noortekeskuste võimalusi vaid ligi 20% noortest. Võimalik, et seda tingivad mitmesugused tegurid: tunne, et ei kuuluta sihtgruppi; vähene teadlikkus noortekeskuste asukohtadest ja võimalustest ning aja- ja huvipuudus jne. Siinkohal võib noortekeskuste külastatavust tõsta näiteks koolide ja noortekeskuste vaheline kommunikatsioon ning koolipoolne teadlikkuse tõstmine noortekeskuste olemasolust ning võimalustest. Sealseid huvitegevuse võimalusi saaksid näiteks ära kasutada ka need noored, kel muidu majanduslikel põhjustel koolipoolses huvitegevuses või muudes meelelahutuslikes üritustes ja tegevustes võimalik osaleda ei ole. Näiteks pakuvad noortekeskused tasuta kino- ja kokkamisõhtuid, vestlusringe, mängimisvõimalusi, külalisesinejate kuulamist jms. Tartus tegutsevad järgmised noortekeskused: Anne noortekeskus, Lille noortekeskus ja Ilmatsalu noortekeskus (Tartu Linn, 2020b).

1.6. Eesmärk ja uurimisküsimused

Noortekeskuste ja üldhariduskoolide vahelist partnerlust ei ole Eesti kontekstis põhjalikult uuritud, ent ülejäänud maailmas on noortekeskuste ja koolide koostöö tõestanud ennast igati positiivsena. Käesoleva bakalaureusetöö peamiseks eesmärgiks on kaardistada noortekeskuste töötajate ja üldhariduskoolide huvijuhtide varasem koostöö kogemus ja praktika Eestis, samuti mõista mõlema osapoole visiooni ideaalsest koostööst ja leida, mis on võimalikud arenguvõimalused. Tulenevalt teoreetilisest raamistikust on püstitatud kolm peamist uurimisküsimust.

- 1. Millised on praegused Tartu linna koolide ja noortekeskuste koostöö ja kommunikatsiooni praktikad?** Hõlmates ajaplaneerimist, ressursside jagamist, infovahetamist ja valmidust koostööks.
- 2. Kuidas kirjeldavad osapooled ideaalset partnerlust?** Millisena näevad mõlemad osapooled partnerlust, milliseid aspekte see hõlmaks?
- 3. Mida saaks osapoolte meelest arendada, et koostöö ja kommunikatsioon toimiks paremini?** Mis peaks mõlema osapoole arvates muutuma või millele tähelepanu pöörama, et partnerlus saaks areneda?

2. METOODIKA

2.1. Valim

Üldhariduskoolide ja noortekeskuste koostööd ja kommunikatsiooni ei ole Eestis põhjalikult uuritud. Käesolev töö keskendub noortekeskuste ja üldhariduskoolide koostööle ja kommunikatsioonile Tartu linna näitel. Kuna koolide ja noortekeskuste vaheline suhtlus võib omavalitsustes erineda, siis on bakalaureusetöö valimiks võetud ainult Tartu linna noortekeskuste ja üldhariduskoolide esindajate ja nende töötajate arusaam praegusest koostööst ja kommunikatsioonist. Bakalaureusetöö valim on moodustatud sihtpärase valimi põhimõtetel. See tähendab, et on valitud isikud, keda saab eeldada ja pidada kindla grupi või populatsiooni esindajateks (Lavrakas, 2008). Info kogumine toimus kahes etapis ja koosnes kahest erinevast valimist. Esimese etapi valimi ainukeseks kriteeriumiks oli Tartu noortekeskuses töötamine. Teise etapi valimi moodustamiseks kasutasin esimesest etapist saadud informatsiooni. Kuna noortekeskuste sõnul on nende peamiseks infolüliks koolidega huvijuhid, koosneb teise etapi valim Tartu üldhariduskoolide huvijuhtidest.

Konkreetsete huvijuhtide poole pöördudes võtsin arvesse koole, mida noortekeskuste töötajad koostööst rääkides oma keskuse piirkonnast välja tõid. Lisaks kaasasin ühe kooli, mis ei asu noortekeskuse vahetus läheduses ja mida ükski noortekeskuse töötaja intervjuus ei maininud. Selle kooli valimiseks võtsin kõikide Tartu üldhariduskoolide nimekirja ja eemaldasid seal sellised koolid, mis on noortekeskuse vahetus läheduses. Valimisse kaasasin esimese huvijuhi, kes osalemispalvele vastas.

Kokku oli esimese etapi valimis kuus noortekeskuste töötajat, kaks igast Tartu noortekeskusest. Selleks, et noortekeskuste töötajate jagatavat infot ei oleks tulevikus võimalik nende isikutega seostada, on nende vastustest äratuntavad märksõnad eemaldatud ja tähistatud kandiliste sulgudega. See tähendab, et ei mainita asutuste nimesid ja spetsiifilisi kohtasid ning tegevusi. Noortekeskuste töötajatest rääkides ja nende tsitaate kasutades kasutatakse lühendit „NKT 1–6“. Üldhariduskoolide on Tartu linnas rohkem kui noortekeskuseid ja töö raames ei intervjueritud kõiki huvijuhte, vaid valitud seitset huvijuhti. Nende tsitaatide kasutamisel on samuti muudetud äratundmist võimaldavad märksõnad ja asendatud kandiliste sulgudega. Kõikide koolide huvijuhtide tsitaadid on tähistatud „Huvijuht 1–7“.

2.2. Andmekogumismeetod ja analüüs

Esimeses etapis viisin läbi kuus intervjuud ja teises etapis seitse intervjuud. Mõlema etapi intervjuud on läbi viidud Zoomis, kasutades sünkroonset suulist veebiintervjueerimise meetodit (Murumaa-Mengel, 2020). See tähendab, et vestlus oli enamasti videokõne formaadis, kus osaleja ja intervjueeritav nägid teineteist vahetult (*ibid*). Intervjuude puhul salvestati ainult heli ja helifailid. See oli soovitud intervjueerimise meetod, kuna info kogumise ajal ei olnud isiklik kontakt intervjueeritavatega võimalik. Veebi vahendusel läbi viidud intervjuudega tuleb meeles pidada, et intervjueeritavad võivad end teisti presenteerida, kui füüsiliselt kokku saades (*ibid*).

Mõlema etapi intervjuud on üles ehitatud, pidades silmas uurimisküsimusi, iga uurimisküsimuse raames on intervjuukavas konkreetsemaid alaküsimused eri teemade kohta. Esimese etapi intervjuud on üles ehitatud sissejuhatava intervjuu baasil, mille viisin läbi Tartu noorsootöö keskuse töötajatega. Teise etapi intervjuukava koostamisel arvestasin esimesest etapist saadud informatsiooni. Näiteks tuli esimeses etapis välja, et noortekeskused kardavad, et koolidel on väärarusaamad ja arvamused noortekeskuste kohta. Selle kinnitamiseks või ümber lükkamiseks tõin teema sisse teise etapi intervjuukavasse. Enne intervjuude läbi viimist intervjueeritavatele intervjuu küsimusi ei saadetud.

Salvestatud helifailid on käsitsi transkribeeritud. Esimese etapi intervjuude helifailide kogupikkus on 6 tundi ja 48 minutit ning transkribeeritud teksti on 50 lehekülge. Teise etapi intervjuude helifailide kogu pikkus on 4 tundi ja 14 minutit ja transkribeeritud teksti on 32 lehekülge. Kõik intervjuud on kodeeritud märksõnade abil vastavalt küsimuste sisule ja vastustele. Intervjuud on kodeeritud kolmel tasemel. Esiteks selle põhjal, mis uurimisküsimusele kodeeritud fraas või lõik vastab. Teiseks see, mis on fraasi olemus, näiteks „probleem“, „lahendus“, „idee“. Viimaseks koodiks on fraasi valdkond, näiteks „infovahetus“, „usaldus“, „ajaplaneerimine“ ja „ressursside jagamine“.

Näiteks järgneva fraasi koodid on: „Ideaal“ (teine uurimisküsimus), „Idee“ ja „Usaldus“/„Koostöö“.

NKT 2: „Teistpidi me tahaks rohkem koole ja klassirühmi kutsuda siia kohapeale. See mõjub paremini, et näidata keskkonda ja näidata, mis siin on, et koolides käia rääkimas, ei jõua nii palju kohale ja ei anna sellist pilti.“

Esimese etapi intervjuud on üles ehitatud teooria ja sissejuhatava läbiviidud intervjuu põhjal. See tähendab, et ilma detailsete praktiliste taustateadmisteta. Teise etapi intervjuude küsimused ja intervjuud ise on sisult konkreetsemad. Erinevus tuleneb sellest, et teise etapi intervjuude ajal oli teada, kuidas näevad noortekeskuste töötajad üldhariduskoolidega toimivat suhtlust, koostööd ja partnerlust. Nende teadmiste baasil sain teise etapi intervjuudes lisaks intervjuukavas olevatele küsimustele küsida konkreetsemaid küsimusi ideede ja nende võimalikkuse kohta. See annab võimaluse analüüsida põhjalikumalt esimeses etapis välja tulnud visioone ja plaane.

Peale mõlemat etappi on intervjuueeritavate vastused transkribeeritud ja kodeeritud, kasutades erinevaid märksõnu. Märksõnade abil on üles ehitatud analüüsi ja diskussiooni osa. Analüüsi ja diskussiooni osas on kõrvuti olukorda kirjeldav tekst vajadusel koos isiksustamata tsitaatidega. Analüüsisides on kasutatud induktiivset lähenemist. Teise etapis on sisse toodud esimeses etapis läbi käinud teemasid ja teise etapi intervjuude läbi viimisel on arvestatud esimeses etapis saadud infot. See võimaldas teises etapis küsida konkreetsemaid küsimusi erinevate aspektide kohta. Töö diskussiooni osas on kombineeritud mõlema etapi tulemused teooriaga.

2.3. Meetodi kriitika ja edasised uuringuvõimalused

Tulenevalt riigis valitsevast eriolukorrast ja sellest tulenevatest piirangutest ei olnud võimalik füüsiliselt intervjuudeks kokku saada. Arvestades seda, et inimeste enesepresentatsioon on digitaalkeskkonnas ja füüsiliselt erinev, siis on võimalus, et see mõjutas ka vähesel määral töö tulemusi (Murumaa-Mengel, 2020).

Intervjuudest tuli välja, et suhted koolide ja noortekeskuste vahel on väga erineval tasemel tulenevalt väga erinevatest teguritest. Selle tõttu ei saa teha lõplikke üldistusi kõikide üldhariduskoolide ja noortekeskuste koostöö kohta. Samas arvestades bakalaureusetöö mahtu ei ole võimalik nii detailselt uurida iga üldhariduskooli ja noortekeskuse vahelist suhtlust ja

partnerlust. See on üks võimalikest uuringuvõimalustest tulevikus. Samuti, kuna suhted koolide ja noortekeskuste vahel on väga erinevad ja taanduvad suurel määral osapoolte vahelisele isilikule suhtlustasemele, siis ei ole võimalik selle bakalaureusetöö raames teha üldistusi terve Eesti kohta.

Samuti on enamikus riikides olemas noortekeskused või nendele analoogsed asutused, mille eesmärk ja üldine tegutsemise viis on sarnane Eestis tegutsevate noortekeskustega, kuid neil on siiski erinevusi, mis võivad mängida rolli otseste soovitude toomisel Eesti kontekstis. Näiteks töö korraldus ja kuuluvus – mõningates riikides on noortekeskuste tegevus koolide laiendatud õppekava osa.

3. Tulemused: noortekeskuste vaade kommunikatsioonile ja koostööle

3.1 Praegune olukord

Kõik kolm Tartu noortekeskust kuuluvad Tartu Noorsootöö Keskuse alla ja igal noortekeskusel on oma fookussuund. Anne noortekeskuse fookussuunaks on noorte tööhõive, Lille noortekeskusel tervis ja Ilmatsalu noortekeskusel loodusharidus. Noortekeskuse programmid ja pakutavad teenused on palju seotud nende fookussuundadega, kuid kõikide koolidega toimuvate ühistegevuste sisu ei ole limiteeritud fookussuunast. Pigem võib fookussuundasid vaadelda kui stiimulit erinevatel teemadel noortekeskustega koostöö tegemiseks.

Lisaks erinevatele riigi ja omavalitsuse direktiividele leidsid ka kõik intervjueeritud noortekeskuste töötajad, et koolidel ja noortekeskustel on suures plaanis ühtne eesmärk noorte osas, vaatamata sellele, et noortekeskuste ja koolide lähenemised sihtgrupile ja nende arendamisele on erinevad. Noortekeskuste töötajad on veendunud, et mõlema institutsiooni eesmärk on noori arendada ja harida, selleks et nad tulevikus oleksid aktiivsed ühiskonnaliikmed. Kõik noortekeskuse töötajad olid koolidega koostöö tegemisest huvitatud, kuid tõdesid, et kõikide koolidega pole koostöö samal tasemel ja arenguruumi on.

NKT 1: „[Koostöö] Sõltub koolist, mitte, et mõned koolid väga halvasti seda teeks, aga mõnes koolis on pigem suurem rõhk siiski koolisisel kultuuril ja väärtusel kui koolivälisel koostöö tegemisel. See sõltub koolidest ja tihti huvijuhtidest, kellega suheldakse.“

Igapäevases suhtluses on noortekeskuste koolisesteks kontaktisikuteks huvijuhid. Mitmed noortekeskuste töötajad tõid välja, et suhtlus ja koostöö tihedus sõltub tihti huvijuhist endast. See tähendab sellest, kuidas huvijuht suhtub noortekeskusesse ja selle tegevusse. Samuti aitab palju kaasa huvijuhi varasem töökogemus noorsootöö vallas. Juhul kui huvijuhtidega koostöö ja suhtlus ei edene, on võimalik ka pöörduda vastavalt vajadusele aineõpetajate, klassijuhatajate ja direktori poole. See vajadus võib olla tingitud nii pöördumise sisust kui ka huvijuhi koostöötahte puudumisest.

NKT 3: „Näiteks eelmine aasta tegime ühiskonnateemalise töötoa ja reklaamisime seda koolidele läbi ühiskonnaõpetuse õpetajate. Me lähtusime piirkonnast ja pakkusime seda eelkõige neile, mis jäävad meie lähedale.“

NKT 2: „Kindlasti on vaja ka aega ja järjepidevat tööd. Kui huvijuht ei kaasuta mitte millegagi ja ei huvitu ja on ebaviisakas, siis ei ole midagi teha ja tuleb kontakteeruda kellegi teisega“

Igapäevast suhtlust on noortekeskuste ja koolide vahel võrdlemisi vähe. Üheks koostöö tegemise lahutamatuks aspektiks on informatsiooni liikumine. Selleks, et oleks võimalus mis tahes tasemel koostöö toimimiseks, on info liikumine esmatähtis (Shurnate jt, 2016). Iganädalaselt saadavad noortekeskused ühiselt välja kooli huvijuhtidele oma nädala kava, kus on kirjas nädala üritused ja nende lühitutvustus. Soovi korral saavad koolid küsida noortekeskustelt lisainformatsiooni. Üldiselt kasutatakse lisainformatsiooni küsimise võimalust vähe. Samuti ei ole paljud noortekeskuste töötajad kindlad, kas nende saadetud üritusi üldse kooli õpilastele edastatakse. On koole, mille puhul saadakse selles kindlad olla, et informatsiooni edastatakse, kuid on koole, kellega sellist kindlat usaldust ei ole veel saavutatud.

On ka koole, kellega suhtlus on erinevatel noortekeskustel tihedam, ehk ei piirdu ainult iganädalase kava saatmisega. Noortekeskuste töötajate sõnul on selline tihedasem suhtlus tingitud kahest faktorist: noortekeskuse kaugus koolist ja huvijuhi taust.

NKT 5: „Meil on endal plaanis rohkem koolidega koostööd teha ja me liigume selle suunas vaikselt. Koolide poolt huvi on väiksem.“

Noortekeskuste ja koolide geograafilisest paigutusest tulenevalt on osadel koolidel tihedam koostöö noortekeskustega kui teistel koolidel. Tihedam koostöö tuleneb vahetust lähedusest ja sellega kaasnevast suhtlemise hõlpsusest.

NKT 1: „Kuigi me koole otseselt ära ei ole jaotanud. Kuid sõltuvalt meie geograafilisest paigutusest on paratamatult tekkinud kindlad koolid, kellega tehakse rohkem koostööd.“

Huvijuhi varasem taust mängib noortekeskuste töötajate sõnul samuti olulist rolli tihedama igapäevase suhtluse loomisel. Huvijuhid, kes on varasemalt noorsootöö vallas tööd teinud, on

rohkem avatud noortekeskuste ja nende pakutavate ideede suhtes. Samuti on paljude selliste huvijuhtidega säilinud noortekeskuste töötajatel tihedam suhtlus ja kokkupuude ka väljaspool tööaega, mis hõlbustab tööülesannete raames edukamat koostööd.

NKT 2: „Mina isiklikult tahaks seda valdkonda[kommunikatsiooni] kõvasti parandada. Hästi palju on seda, et kus koolist keegi tunneb huvijuhti või mingisugust töötajat, siis on mingisugust otse suhtlust. Seda võiks rohkem teha. Praegu hindan pigem seda kehvaks. Nüüd uuel aastal peame sellega rohkem tegelema.... Kui keegi tunneb isiklikult mõne kooli õpetajat, siis nii on kõige parem infot levitada“

Selliste koolidega, kellega ei piirdu suhtlus ainult iganädalase e-maili saatmisega, tekivad ideed rohkem spontaanselt. See tähendab, et ei piirdata ainult pikalt ette planeeritud üritustega, vaid koolide poole pöördutakse ka lihtsalt ideede ja mõtetega vabas vormis. Noortekeskuste töötajate sõnul on selliselt sündinud koostööd palju sujuvamad ja tunduvad loomulikumad.

Üldiselt saavad noortekeskused infot koolides toimuva kohta ühiselt sihtgrupilt. See, et noored annavad edasi informatsiooni noortekeskustele, ei ole iseenesest halb, kuid pigem näitab koolide vähest info edastamist noortekeskustele.

Igapäevast koostööd koolide ja noortekeskuste vahel on samuti pigem vähe. Selle ühe põhjusena toovad noortekeskuste töötajad välja koolide üsna kindla õppekava, mida koolid peavad täitma. Samas noortekeskused mõistavad, et neil on rohkem paindlikkust ja võimalusi enda aega ümber planeerida. Enamik igapäevasest otsesest koostööst koolidega toimub erinevate projektide ja ühisürituste raames. Näiteks on noortekeskuses käimas projekt, mis keskendub erinevate erivajadustega noortele ja sellega seoses on nende koostöö suunatud sellistele koolidele, kus õpivad liikumis-, nägemis- ja kuulmisvaegusega noored.

3.2. Ideaalne suhtlus ja koostöö

Usaldus on oluline osa koostööst ja selle puudumine võib saada partnerlusele saatuslikuks. Mõningate koolide huvijuhid on varasemalt teinud tööd noorsootöö vallas ja tänu sellele on huvijuht noortekeskuse tööst teadlikum. Ta on kursis noortekeskuse pakutavate võimalustega

ning omab suure tõenäosusega paremat arusaama noorsootöö sisust, vajalikkusest ja mõjust noore arengule. Mitmed noortekeskuste töötajad tõdesid, et just omavahelisest usaldusest ja esmasest kontaktist on nendevahelises partnerluses puudus.

Noortekeskuste töötajad tõdesid ise samuti, et esmane kontakt ja võimalikult isikliku suhtluse saavutamine koolidega oleks ideaalne viis suhtluse ja koostöö arendamiseks. Noortekeskuste töötajad pakkusid intervjuude käigus välja mitmeid lahendusi esmase kontakti saamiseks, mida võiks ka realiseerida. Samas on oluline kindlaks teha, et huvi oleks ka koolidel, sest soov teha koostööd on väga individuaalsel tasandil ja oleneb inimestest.

NKT 3: „Oleneb huvijuhist, ühe kooliga oli meil edukas koostöö ja selle kooli huvijuht isiklikult ka rääkis võimalustest enda kooli noortele. Paaril korral tuli ise koos noortega noortekeskusesse tutvuma. Võib olla nii, et kui oma inimene on kõrval, on turvalisem.“

NKT 5: „[Kooli nimi] näiteks on meil koostöö paremaks läinud. Varasemalt kool võib-olla natukene kartis, et mingis osas noortekeskus võtab suure tüki justkui küljest ära koolitöö osas. Seetõttu alguses koostöö väga ei läinud käima.“

Noortekeskuste töötajate sõnul on koolipoolset esimese sammu tegemist koostööks väga vähe, kuid samas tõdetakse, et koolidel ongi nii kindel ajakava, et sinna asju juurde lisada jooksvalt on võrdlemisi keeruline. Üldiselt ei ootagi noortekeskused, et koolid ise nende poole pöördusid, pigem, et koolid oleksid avatud, soovitaksid õpilastele noortekeskuseid ja tunneksid huvi noortekeskuse pakutavate teenuste vastu. Noortekeskuste töötajate sõnul on nende jaoks kõige suurem koolipoolne tugi, kui koolid osalevad üritustel, tulevad kas terve klassiga või saadavad noori iseseisvalt noortekeskuste tegevustes osalema.

NKT 1: „Ideaalne koostöö koolidega oleks, kui koolid tuleksid oma tunde noortekeskustesse läbi viima ja kasutaksid selleks noorsootöötaja abi.“

Partnerluse edukuses mängib rolli ka kogukond asutuste ümber. Tihti ei ole see asutuste enda teha, kuid ümbritsevat keskkonda peab partnerlust arendades silmas pidama. Selles aspektis tõdetakse, et kohati on Tartu liiga suur omavalitsus, et kõigis kogukonna aspektides olla noortekeskusega aktiivne osa.

NKT 2: „Võib-olla saaks ka omavalitsus panustada, et need inimesed tuua ühe laua taha. Jällegi ma ei tea, kui võimalik see suures omavalitsuses on.“

NKT 3: „Tegelikult koostöö kohtasid on. Kuigi Tartus on mõnevõrra keerulisem kui väiksemates kohtades, siin on lihtsalt nii palju rohkem inimesi. Selleks, et tekiks ühtne ringkond, kellega asju ajada, on palju keerulisem.“

Samas asub üks Tartu noortekeskus linnast rohkem väljas ja seal on noortekeskus aktiivsemalt seotud kogukonna tegevustega. Aktiivne kogukond ja selle saavutamine ei ole ainult noortekeskuste ega koolide ülesanne, vaid see oleneb ka väga paljudest muudest teguritest (Cuthill ja Fien, 2005). Sellele vaatamata aitab aktiivse kogukonna eksisteerimine kaasa erinevate kohalike omavalitsuse asutuste koostööle.

NKT 5: „Otseselt koosolekuid vajalikuks ei pea, pigem isiklik suhtlemine läbi huvijuhi ja liikumisõpetaja, kes seal on. Siis teeme sellisel kujul kontakte. Me paneme koos mõned pidepunktid paika, mis osas me saame koos tegutseda, need ongi ette teada. Kuna koolil on oma kindlad plaanid, meie oleme paindlikumad ja me saame kooliga koos teha mingit asja.“

Pärast erinevate organisatsioonidevahelisi projekte, üritusi ja muid ühiseid ettevõtmisi on tulevate edukate ettevõtmiste jaoks vajalik kokkuvõtete tegemine. See on oluline, et oleks võimalik reflekteerida enda tegevust ja oleks võimalik edasise partnerluse kvaliteedi parandamine. Üldiselt selline praktika noortekeskustes koostöös koolidega puudub. Üheks võimalikuks põhjuseks on vähesed sellised koostöökohad, mida saaks üldse kokku võtta. Samas on näide Tartu noortekeskusest, kus selliste ühiste kokkuvõtete tegemine on pannud aluse tulevaseks koostööks.

Ajaplaneerimise kontekstis teevad noortekeskused lühiajalisi plaane ette kaks nädalat ja suuremate ürituste plaane aasta aega. Lühiajaliste plaanide koostamisel arvestatakse erinevate koolide tundide lõpuaegasid. Pikemate plaanide tegemisel jälgitakse koolide vaheaegu, et koolivälisel ajal oleks võimalik noortel noortekeskuse tegevustest osa võtta. Samas otseselt ei küsita koolidelt sisendit või ideid, mida võiks noortekeskus enda ajakavasse panna või mis teemat käsitleda. Samamoodi ei aruta koolid noortekeskustega, kuidas nad enda koolivälisest aega sisustavad.

NKT 1: „Noortekeskustel on enda kava kergem ümber teha kui koolidel, neil on ettenähtud õppekava, mida nad täitma peavad. Kui koolid ise enda vajadusi jagaksid, siis oleks lihtsam ka noortekeskustel enda plaane ja koolitusi planeerida ja panna need omavahel klappima.“

3.3. Mida võiks parandada

Koolidega koostöö tegemisel töid noortekeskuse töötajad välja ühe võimaliku takistusena vähese teadmise noortekeskuse olemusest ja sealsest tegevusest, laialdasemalt aga ka vähese teadmise üldisest noorsootöötajate töö sisust.

NKT 1: „Selleks, et koostöö oleks sujuvam, oleks kindlasti vaja mõistmist just noorsootöö kui sellisest arusaamist. Ma usun, et noorsootöötajad kujutavad ette, mida koolides tehakse, aga tegelikult olen ma mitu korda ja mitte ainult Tartus, üle Eesti, kokkupuutunud probleemiga, et õpetajad, kes töötavad noortega ja kannavad sama eesmärki, ei tea tegelikult, mis see noorsootöö on ja miks see vajalik on ja miks seda tehakse. Sellist mõistmist on kindlasti vaja..... Tihtipeale vaadatakse lihtsalt noorsootöö peale ja mitte ainult koolides, mis ta ikka on, tola tegemine ja noored võetakse koolist ära ja pannakse mingeid mõttetusi tegema“

Noortekeskuste ideid igapäevase koostöö arendamiseks on mitmeid, enamik neid on seotud just esmase kontakti saavutamisega. Seda planeeritud kokkusaamistega, peale mida võiks koostöö edasi arendada orgaanilisemalt.

NKT 2: „Selleks peab olema varasem koostöö välja kujunenud, samuti vastastikune tahe koostööd teha. Ja üksteist paremini tunda, et üksteisega paremini arvestada. Aga ma usun, et see on võimalik ja ma ise loodan, et me vaikselt liigume selles suunas ja ise arendame ka järjest seda koostööd. Selle ühise koostöö ja üksteise tundmist saaks arendada mingisugune inspiratsioonipäev või kus on ühised teemad, meeskonnatööd ja arutelu ringid. Kus õpitakse üksteist paremini tundma, kõik kõigiga nii kui nii ei klapi, aga sealt saaks koostööd suurendada.“

Otsest vajadust selliseks kollaboratsiooniks ajakavade tegemisel noortekeskused ei näe, kuid tõdevald, et see on üks hea võimalus koostöö tegemiseks või sellele aluse panemiseks. Noortekeskuste töötajate arvamusi koordineeritud ajakavade kokku panemisest on erinevaid.

Kohati leiti, et koolide paljususe ja erinevate inimsuhete tõttu ei oleks see võimalik. Oli ka noortekeskuse töötajaid, kes leidsid, et mingil määral oleks teineteisega arvestamine või vähemalt noortekeskuste poolne koolide ajakavaga arvestamine võimalik ja kasulik.

Kuna noortekeskused kasutavad mitteformaalseid õppemeetodeid noorte arendamiseks, siis oleks nende arvates hea alternatiiv teha näiteks mõned õppetunnid noortekeskuses kohapeal. Noortekeskused pakuvad seda võimalust juba praegu, kuid tunnevad, et koolide huvi selle vastu on võrdlemisi keskpärane. See oleks üks aspekt, mida ühiselt ajakavade kokkupanekul võiks teoreetiliselt käsitleda ja mis võiks panna aluse nii esmase kontakti saavutamisele kui ka usalduse tekkimisele.

4. Tulemused: koolide vaade kommunikatsioonile ja koostööle

4.1. Praegune olukord

Esimese etapi intervjuudest tuli välja, et noortekeskused tunnevad tihti, et koolide huvijuhid ja koolid üldiselt ei tea, millega täpselt noortekeskused tegelevad, mis eesmärgi noortekeskused täidavad ja mida nad reaalselt igapäevaselt teevad. Intervjuudest huvijuhtidega selgus, et need, kes olid varasemalt töötanud noortekeskustes või noorsootöö vallas, mõistsid paremini kõiki noortekeskuste aspekte. Huvijuhid, kellel oli varasem kogemus noorsootöö vallas koolist väljaspool, kirjeldasid enda praegust tööd kui koolisest noortekeskuste töötajat.

Huvijuht 2: „Mina kui kooli huvijuht, kes on kui kooli noorsootöötaja, ajan üsnagi sarnast asja noortekeskusega. Tegelen rohkem mitteformaalse õppe ja erinevate kogemuste saamise võimaluste pakkumisega noortele.“

Sellised huvijuhid, kes ei ole varasemalt palju noortekeskustega kokku puutunud ja pole mingit isiklikku kontakti saavutatud noortekeskustega, olid kõikides noortekeskustega seonduvates aspektides ebakindlad. Noortekeskuste eesmärkide kohta öeldi, et on mingi aimdus, millega nad peaksid tegelema, aga selles, kas nad seda ka reaalselt teevad, ei olnud need huvijuhid kindlad.

Huvijuht 3: „...ma tean millega me igapäevaselt tegeleme. Ma väga loodan, et see [noortekeskuste tegevus] ei ole ainult noorte vaba aja sisustamine, see ei ole eesmärk iseensesest. Vaid on arendav vaba aja sisustamine. Midagi peab selle käigus toimuma, sotsiaalselt mingid pädevused peavad noortel arenema, et tulla kokku ja ajada lihtsalt lolli juttu, see ei ole eesmärk omaette.“

Koolide huvijuhtidel on erinevad arusaamad ka sellest, missugused noored noortekeskuses käivad. Osade huvijuhtide arvates käivad noortekeskuses noored, kellel puudub muu huviala või tegevus, mis nende koolivälist aega sisustaks. Pigem on nende arvates noortekeskused lihtsalt kogunemise koht, kus aega veeta. Samas leidsid sellisel arvamusel olevad huvijuhid, et isegi selles kontekstis on väga hea, et noortekeskused eksisteerivad ja seda rolli täidavad. Vastasel juhul hulguksid need noored tänavatel ringi.

Huvijuht 5: „Ööpäevas on siiski 24 tundi ja kui sa käid muusikakoolis või trennis, siis kuskil niisama chillida ja koguneda, see aeg jääb väga väheseks. Millagil on vaja koolitööd teha ja niisama ka olla. Et niisama töllata ja lallata ja lebotada, et jah kui palju neid lapsi siis jääb, kes vajavad sellist kogunemise punkti.“

Koolid tõid peamiste suhtluskanalitena välja erinevad meililistid ja Facebooki grupid. Nende vahendusel tulevad erinevad noortekeskuste ja muude sarnaste asutuste pakkumised. Osad intervjuueeritud huvijuhtid ütlesid, et nemad neid iganädalaseid infokirju ei saa. Samas tõdesid nad, et on võimalik, et need on lihtsalt kahe silma vahele jäänud. Lisaks iganädalasele infokirjale saavad erinevad koolid ka konkreetsemaid koostööpakkumisi. Neid ei saa nad ainult noortekeskustelt, vaid ka muudelt noortega tegelevatelt asutustelt. Seega oleneb huvijuhtide edastatav info ka nende enda otsusest, kas üritused on noortele kasulikud ja kas see kõnetab neid. Samuti märkis ühe kooli huvijuht, et gümnaasiuminoored vanuses 15–19 on juba noortekeskuse east väljas ja enamikku pakkumistest polegi neile mõtet edastada.

Huvijuht 3: „Vanuses 15–19 noored väga ei lähe enam noortekeskusesse ja kui nad lähevad, siis nad on kas üles kasvanud noortekeskusega või on seal vabatahtlikud või muud sellist. Ma saan aru, et neil ei ole seal väga midagi teha, kuigi tean, et noortekeskused teevad ja näevad vaeva, et neil oleks seal midagi teha.“

Samas leiavad huvijuhtid, et kui noorel on endal hakkamist ja huvi mingi noortekeskuse pakutava tegevuse või ringi vastu, siis leiavad noored selle ise soovi korral üles. Ühe huvijuhi sõnul ei ole tänapäeval võimalik see, et on info puudus. Kogu info on internetist leitav ja huvijuhi töö ei saagi olla kõikidele noortele selle läbi töötamine ja edastamine. Samas leidis teine huvijuht, et infot ja infokanaleid on tõesti palju saadaval, kuid huvijuhi töö ongi noored nende infokanalite poole suunata, mitte tingimata nende sisu edasi anda.

Huvijuht 1: „Esiialgu on vaja need noored neid kanaleid jälgima saada ja selleks ongi hea kasutada huvijuhte, kes suunavad noored neid jälgima. Mida ma üritangi teha. Ma panen sellistesse kohtadesse, nagu näiteks Stuudium, mida nad kasutavad iganädalaselt õppeks ja Facebooki grupp. Mulle tundub, et Facebook töötab palju paremini, kuigi Stuudiumis peaksid nad käima iga päev. Ma arvan, et need lehed on kõik üliägedad, aga noor peab need lehed üles leidma. Ehk noore peab selle leheni viima, et ta hakkaks seda infot saama sealt järjepidevalt.“

Info edastamise ühe takistusena toovad huvijuhid välja, et vaatamata kõikidele kanalitele ei jõua kogu edastatav info ikkagi kõikide noorteni. Näiteks kui reklaamitakse kooli enda üritust nii stuudiumis, sotsiaalmeedias, koolis plakatil, ühises kalendris ja meilide teel, siis leidub ikka mingi protsent või grupp noori, kes ei ole sellest üritusest mitte midagi kuulnud. Seega leiab huvijuht, et isegi kasutades kõiki võimalikke kanaleid ei ole alati võimalik infoga jõuda kõikide noorteni. Tuntakse, et vaatamata selekteeritud info edastamisele, on ikka noored liigselt infoga ülekülluses. Paljud koolid tunnevad, et kool ja noortekeskused otseselt koostööd ei tee ja seega jääb ühine eesmärgi poole püüdlemine pigem tagasihoidlikuks. Peamiselt tunnevad koolid, et neid viivad rohkem kokku ühised aktiivsed noored, mitte otsene omavaheline koostöö.

Huvihuht 1: „Mulle tundub, et kool ja noortekeskus organisatsioonidena nii palju ei tee koostööd, aga neil on lihtsalt need samad noored.“

Üks intervjuueritud kooli huvijuht tundis, et noortekeskustelt tuleb küll pakkumisi tulevasteks projektideks, aga nende vastu huvi üles näidates ei lähe paljud projektid ikka käima: käiakse välja idee ja sinna see jääbki. Samas tunnistab huvijuht, et temapoolset pingutust neid ühiseid ettevõtmisi edasi viia ka ei ole olnud. Sama huvijuht toob välja ühe võimaliku põhjusena selle, et noortekeskuste töötajad vahetuvad üsna kiiresti nii noortekeskuste sees erinevatele ametitele kui ka noortekeskusest muule töökohale. See tähendab, et isikuliselt kaotab huvijuht ära idee välja käinud kontaktisiku ja järgmine töötaja alustab otsast uute projektide ja pakkumistega. Selle tõttu on lühemad koostööd olnud, kuid pikemat koostööd ei saa selle huvijuhhi arvates tekkida.

Intervjuueritud Tartu üldhariduskoolide huvijuhid on enda sõnul väga avatud koostööle noortekeskustega. Huvijuhtide jaoks on väga oluline see, kui väga erinevate ürituste ja projektide sisu nende arvates kõnetaks nende noori, ja selle põhjal toimub ka info edastamine. Üldist infot edastatakse vähe ja seda tehakse e-kooli ja stuudiumi vahendusel. Mõningad pakkumised antakse edasi ka kindlatele noortele või noorte gruppidele. Sellise edastamise eelduseks on noorte huvitegevuse teadmine väga individuaalsel tasandil ja sellele lootma jääda koolis, kus on mitusada noort, on huvijuhtide sõnul võrdlemisi keeruline

4.2. Koolide poolsed ootused noortekeskustele ja mida võiks parandada

Kõikide intervjueeritavate koolide huvijuhid tõid välja, et nemad peavad arvestama väga paljude erinevate nõuete ja kavadega. Kuna nende vastutusala on niivõrd lai, siis ei ole neil võimalik ise pidevalt koostööd arendada ja nad leidsid, et koostöö initsiatiiv ja peamine eestvedaja võiks olla noortekeskus.

Nagu varem mainitud, siis huvijuhid ei loe või ei saa kätte noortekeskuste saadetavaid iganädalasi kavasid. Ideaalse partnerluse raames võiks huvijuhtide arvates suhtlus toimuda vabamas vormis ja spontaansemalt. Toodi välja, et kokkusaamised on hea viis planeerimiseks ja võimalike koostöökohtade arutamiseks. Samas ei saa sellised kokkusaamised olla sunnitud. Samamoodi on kooli huvijuhtide jaoks oluline, et nad teaks isiklikul tasandil, kellega nad koostööd teevad või suhtlevad.

Huvijuht 7: „Kui oma inimene helistab või kirjutab, siis ikka loed seda teise pilguga ja tahaks aidata. Kui see on järjekordne pakkumine inimeselt, keda väga ei tunne... isiklik kontakt selle juures väga aitab küll. Sa tahad ju head oma inimestele.“

Üks viis noortekeskustel jõuda noorteni on käia koolides noortekeskuste tegevusi tutvustamas. Mõningad huvijuhid ütlesid, et käiakse liiga vähe või üldse mitte. Sellised huvijuhid avaldasid soovi, et noortekeskused käiksid ja pakuksid seda võimalust koolidele rohkem. Samas oli huvijuhte, kes leidsid, et käiakse juba piisavalt: kuni kaks korda aastas on piisav.

Huvijuht 2: „Ma ei kujuta ette, et ma iga nädal laseksin erinevaid noortekeskuseid kooli rääkima, sest ühel hetkel ei tule õpilased enam nendele kohtumistelegi kokku.... See on kuidagi hästi balansseerimise asi. Ma arvan, et kooli põhifookus peaks ikkagi olema akadeemilisel poolel ja selle juures kooli huvijuht töötabki info edastamisega, et väljaspool maja saaks ka palju ennast arendada, kui tal on huvi.“

Samuti tõid koolide huvijuhid mitmel korral välja, et noortekeskuste tegevus peaks jääma sellisele ajale, et koolitunnid on läbi või neid ei toimugi sellel päeval. Sellele on muidugi

üksikuid erandeid, näiteks spordipäev ja õpetajatepäev, aga üldjoontes mõte kooli ajal toimuvatest noortekeskuste üritustest huvijuhtidele ei meeldinud.

Huvijuht 1: „Koolitund on üldse püha asi, nende ajast me ei saada üldse palju õpilasi kuhugile, eriti suuremat hulka. Noortekeskused on selles osas üsna targad ka, ega nad väga kooli ajast üritusi ei tee ka.“

Paljud koolide huvijuhid tõid välja, et tihedama koostöö ja suhtluse taga on noortekeskuste füüsiline lähedus. See tähendab, et kui neil on logistiliselt keeruline noori noortekeskusesse saada klasside või gruppide kaupa, siis pigem eelistatakse lähemal olevaid asutusi ja tegevusi. Samamoodi mõjutab noortekeskuste ja koolide vahemaa ka spontaanset suhtlust. Lisaks sellele peavad huvijuhid arvestama selliste noortega, kelle kodu on koolist kaugel. Selliste noorte transpordivõimalused on piiratud ja need võimalused dikteerivad üritustel osalemise võimalikkust. Selle tõttu otsitakse koostööpartnereid parema meelega lähedalt ja ideaalse partnerluse kontekstis koolide huvijuhtide sõnul asuksid noortekeskused koolidele võimalikult lähedal.

5. Diskussioon

Teooria põhjal on partnerluses mistahes tasemel esmatähtis osapooltevaheline informatsiooni liikumine. Samuti, kuna paljud intervjuudest esile kerkinud probleemidest toetuvad teiste olemasolevate probleemide lahendamisele, on diskussiooni osa üles ehitatud, pidades silmas erinevaid probleeme ja nende olemust, mitte uurimisküsimusi. Tervikliku pildi loomisel olen pidanud vajalikuks just sellist peatüki ülesehitust, kus need erinevat aspektid on käsitletud tervikuna ja ei ole ära jaotatud iga uurimisküsimuse all eraldi. Diskussiooni esimene pool keskendub praegustele praktikale ja mõlema osapoole ettekujutusele ideaalsest partnerlusest. Diskussiooni teine pool keskendub sellele, mida oleks võimalik arendada.

5.1. Praegused partnerluse praktikad ja ideaal

5.1.1. Informatsiooni jagamine

Suhtlus ja informatsiooni vahetamine on mistahes tasemel partnerluse alus. Himmelmani (2002) teooria mudeli 1. taseme fookuseks on info liikumine partnerite vahel ja ilma selleta ei ole ka võimalik partnerlust edasi arendada (Himmelman, 2002). Noortekeskuste töötajate sõnul on koolidega suhtlus ja info vahetamine koolide kaupa väga erinev. Kõikidele koolidele saadetakse iganädalane infokiri, kus on kirjas kõik nädala tegevused ja nende lühikirjeldus. Koolide huvijuhtidega läbi viidud intervjuudes tuli aga välja, et paljud huvijuhid ei saa neid kirju või ei tea, kas sellist infokirja üldse saadakse. See näitab seda, et ainult infokirja saatmisest ei piisa, et algatada või luua tugevam partnerlus. Ühe kooli huvijuht ütles, et infokiri võib tal olla postkastis olemas, aga selle sisu ta küll ei tea. Selle üks suuri põhjuseid on ilmselt suur infoküllus, mis huvijuhtide postkastides igapäevaselt toimub. See näitab seda, et sellise infovahetuse peale noortekeskused loota ei saa ja kuna enamik infot tuleb mujalt, siis ei saa noortekeskused ka kontrollida seda info hulka.

Noortekeskuste töötajad olid kahtlevad, kas üldse ja millisel viisil infokirja sisu noortele edastatakse. Need huvijuhid, kes kinnitasid, et tõesti saavad selle infokirja, ütlesid, et aeglasel päeval tuleb neile kolm ja kiirematel päevadel üle seitsme koostöö- ja ürituse pakkumise. Pakkumiste suure koguse tõttu ei ole võimalik huvijuhtidel kõiki pakkumisi väga detailselt läbi vaadata. See tähendab, et iga pakkumise kohta teeb enamik huvijuhte kiire esmase otsuse, kas teema on noortele huvitav ja kas on huvi pakkumisega edasi tegeleda. See

kinnitab noortekeskuste hirme, et paljud noored ei saa iganädalases infokirjas saadavat infot kätte.

Koolid ise otseselt noortekeskustele informatsiooni ei jaga, see tähendab, et koolis toimuva kohta mingeid kirju noortekeskustele ei saada. Paljude huvijuhtide sõnul on enamiku nende ürituste ja tegevuste info avalikult saadaval ja nad ei näe otsest vajadust eraldi info jagamiseks. Noortekeskuste töötajad tõid välja, et koolis toimuvate ürituste kohta saavad nad info enamasti noorte käest. Teooria kohaselt on kommunikatsioonitegevusel erinevad osalised: nii juhid ja töötajad kui ka huvigrupid, keda organisatsioonid mõjutavad, ning seega ei ole ka suhtlus tegelikult pelgalt organisatsioonide vahel, vaid vajadusel on kommunikatsioonitegevusse kaasatud ka huvigrupid (O'Flynn ja Wanna, 2008). Sellele vaatamata ei ole noortelt ürituste kohta esmase info saamine usaldusväärne infokanal, see tähendab, et alati ei saada info tervikut.

Koolide huvijuhid väljendasid intervjuudes, et üldiselt on koolitundide aeg ja sisu üsna vankumatu. See tähendab, et kui toimuvad koolitunnid, siis need toimuvad õppekava alusel ja üldiselt nii, nagu aineõpetaja ette näeb. Samas pakkusid noortekeskuste töötajad ühe võimaliku partnerluse kohana, et viivad läbi üksikuid koolitunde ühiselt. See on üks näide sellest, et osapooltel on partnerlusest erinevad arusaamad ja eesmärgid. Mujal maailmas on selline üksikute ühiste tundide läbi viimine tavaline ja arendab institutsioonidevahelist partnerlust (Anderson-Butcher ja Newsome, 2002). Samuti polnud koolide huvijuhid teadlikud sellisest noortekeskuse ideest või soovist. See on üks näide teemadest, mille raames osapooled ei ole ühisel arusaamal ja mida pole arutatud. Teise sellise näitena võib tuua, et üks kooli huvijuht arvas, et gümnaasiumi sihtgrupp ehk 15–19 jääb noortekeskuste jaoks liiga vanaks, kuid reaalsuses moodustab see poole noortekeskuste sihtgrupist, milleks on 11–19 aastased noored (Eesti Noorsootöö Keskus, 2018). Selliste erinevate arusaamade olemasolu kinnitab seda, et noortekeskuste ja koolide informatsiooni vahetamine ei ole kindlasti piisav ja seda mitte ainult ühiste ürituste ja ettevõtmiste raames.

Pikemaajalisi plaane teevad koolid ja noortekeskused eraldi, see tähendab, et ei arutata või ei küsita teise poole arvamust, millal mingit üritust teha. Samas tuli mõlema etapi intervjuudest välja, et koos selliste plaanide tegemine oleks tehtav ja ilmselt hõlbustaks koostööd. Nii noortekeskused kui ka koolid pidasid seda heaks mõtteks. Kui tehaksegi ühiselt üritusi, siis nende järel üldiselt kokkuvõtteid ei tehta. Kokkuvõtted on heaks võimaluseks partnerluse

nõrkade kohtade leidmisel, enese reflekteerimisel ja individuaalsel arengul (Cuthill ja Fien, 2005). Need kokkuvõtted on üheks lisavõimaluseks arendada asutustevahelisi isiklikke suhteid ja usaldust (Himmelman, 2002).

Nii koolid kui ka noortekeskused peavad enda eesmärgiks nii intervjuudes kui ka erinevates tööd reguleerivates määrustes esmatähtsaks noori ja nende arendamist (Haridus- ja Teadusministeerium, 2013). Samas kuuluvad Tartu linna noortekeskused kultuuri ja vaba aja valdkonna, mitte hariduse alla (Tartu Linn, 2020a). See tähendab, et eesmärk on sama, koostöö on eesmärgi saavutamiseks otstarbekas, kuid kahe osapoolte lähedasemat suhtlust ja kuuluvust kaugendab juba linna tehtud osapoolte kuulumine või liigitamine. Kollaboratiivses koostöös mängib rolli ka kogukond asutuste ümber. Kohaliku omavalitsuse erinevate osiste koostöö peegeldab kogukonna suhteid omavalitsusega ja arengut (Cuthill ja Fien, 2005). Samuti võimaldab kogukonna tugev kaasatus omavalitsuse institutsioonide tegevusse arendada pakutavate teenuste kvaliteeti (*ibid*).

5.1.2. Osapoolte vaheline usaldus

Üldiselt tuleb intervjuudest koolidega välja, et koolide jaoks ei ole noortekeskused väga olulised koostööpartnerid. Pigem on suhtumine, et hea, kui on olemas, kuid saame sama hästi ka ilma nendeta hakkama. Samas näitavad mitmed mujal maailmas läbiviidud uuringud, et sellistel koostöödel on positiivne mõju noore arengule (Pierre, Mark, Kaltreider ja Campbell, 2001). Üks sellise olukorra põhjustajatest võib olla vähene usk noortekeskustesse, et nad suudavad piisaval määral arendada erinevaid sotsiaalseid oskuseid, et tasuks ära koolide lisapingutus. Huvijuhtidega vesteldes tuli see kohati välja, et ei olda kindel selles, millega noortekeskused täpselt tegelevad või mis on nende eesmärgid. Samas noortekeskuste enda ja koostöö võimalikkuse suhtes olid koolid üldiselt positiivselt meelestatud.

Sama hirmu tõid välja ka noortekeskuste töötajad, et koolid ja koolide huvijuhid ei ole kursis noortekeskuses toimuvaga ja neil võivad olla valearusaamad noortekeskuste tööst. Samuti arvasid noortekeskuste töötajad, et koolid peavad noortekeskustes käivaid noori pigem laiskadeks ja sellisteks noorteks, kellel pole lihtsalt enda ajaga midagi paremat teha. Praktiliselt ükski huvijuht ei teadnud täpselt, millega noortekeskused igapäevaselt tegelevad. Noorte igapäevaste tegevuste suhtes ütlesid huvijuhid, et nad loodavad, et noortekeskustes ei

veedeta lihtsalt aega ja tegevus on mõtestatud, kuid kindel selles ei olnud. Selle on mujal maailmas lahendanud mõlema institutsiooni kuuluvuselt lähendamine ehk noortekeskuste töö on osa kooli õppekavast (Mahoney, Schweder ja Stattin, 2001).

Selline teadmus, väärarusaamad ja eelarvamused mõjutavad partnerluse võimalikkust. Usalduse loomine on erinevate koostööstrateegiate osa ja kõige lihtsama koostöö vormi ehk partnerluse esimese taseme osa (Himmelman, 2002). See tähendab, et ilma vastastikuse usalduseta ei ole võimalik koostöö ühelgi tasandil. Ka kollaboratiivse koostöö mudeli (Czajkowski, 2007) kohaselt on esimese etapi oluline osa vastastikune usaldus. Samas ei saa usaldust tekkida, kui ei ole tegevustes, eesmärkides ja nende saavutamiste viisides kindel. Intervjuudest ei tulnud välja, et noortekeskuste usaldus koolidesse oleks vähene või puudulik. Kuid üldiselt jäid huvijuhtide teadmised noortekeskuste töö sisust tagasihoidlikuks, mis võib takistada ka tugeva usalduse tekkimist. Kuna usaldus on kõikide partnerluse tasemete lahutamatu osa, siis on väärarusaamade kummutamine üks tähtsamaid asju, mida tuleks parandada, et partnerlus ei närbuks. Koolide töötajad võiksid üldiselt teada, millega noortekeskused tegelevad, mis neil on pakkuda ja kuidas oleks võimalik ühiselt noori arendada. Samamoodi võiksid noortekeskused selle tulemusena tunda, et nende panust hinnatakse ja tegutsemist usaldatakse.

Teiseks võimaluseks, miks koolid ei pea noortekeskuseid oluliseks partneriks, on analoogsete mittetulundusühingute, huvikoolide ja ringide eksisteerimine. See tuli ka intervjuudest välja, et vaikselt päeval saab huvijuht umbes kolm koostöö- või huvitegevuse pakkumist. See tähendab, et pakkumisi on niivõrd palju, et kool ei jõua kõikide selliste pakkumistega süvitsi tegeleda. Veel keerulisem on tutvuda kõikide ühingute ja keskuste eesmärkide ja nende saavutamise viisidega.

5.1.3. Isiklik kontakt

Paljud erinevad partnerluse aspektid ja üldine koostöö sujumine võib tihti taanduda isiklikule tasandile, kuidas erinevad isiksused omavahel sobivad ja millisel määral on neil üldse võimalik koostööd teha (Himmelman 2002). Isiklikust kontaktist ja teise osapoole tundmisest tundsid mõlemad osapooled puudust. Praeguses praktikas on isiklikku kontakti soodustavaid ja loovaid kokkupuute punkte vähe. See tähendab, et vähe on selliseid üritusi

või koosolekuid, kus osaleksid mõlemad osapooled. On selliseid, kus kohtuvad Tartu noorsooteenistuse osakonna esindajad ja huvijuhid, kuid koosolekut huvijuhtide ja noortekeskuste töötajatega ei toimu.

Otsest vajadust sellisteks kokkusaamisteks näeb just noortekeskuste pool. Intervjuude käigus pakkusid noortekeskuste töötajad välja erinevaid ettevõtmisi, mis tooksid kokku noortekeskuste ja koolide töötajad. Näiteks ühised töötoad ja vabamas õhkkonnas infotunnid. Koolide huvijuhtide sõnul võivad sellised koosviibimised eksisteerida, aga neid ei tohiks olla liiga tihti, et ei suurendaks oluliselt töökoormust.

Enamik praegu olemasolevaid isiklikke kontakte on tekkinud kas tööväliselt või varasema töökogemuse tõttu. See tähendab, et mõni huvijuht on varasemalt töötanud noortekeskuses või muus noortekeskustega seotud ametis. Varasemalt tööpostilt saadud teadmised ja kontaktid on edasi kandunud huvijuhi ametisse. Noortekeskuste sõnul laabub koostöö ja suhtlus selliste huvijuhtidega palju lihtsamalt ning on aru saada, et mõlemad osapooled on samal lainel, esineb vähem möödarääkimisi. Ka huvijuhid tõdesid, et kui teatakse inimest, kes koostööpakkumisega nende poole pöördub või kirja saadab, tahetakse aidata palju parema meelega.

Koolide sõnul takistab praeguses praktikas isiklike suhete tekkimist ja üldiselt suuremate projektide koos läbi viimist noortekeskuste töötajate tihe vahetumine. Ühe kooli huvijuhi sõnul on mitmed projektid jäänud idee tasemele, sest tema poole pöördub keegi ideega, peale seda mõne aja pärast tema poole pöördunud noortekeskuse töötaja vahetab töökohta ja ühine koostöö jääb projekti raames pooleli. Samamoodi jääb pooleli ka isikliku kontakti loomine ja tuleb järgmine noortekeskuse töötaja, pöördub uue ideega kooli huvijuhi poole ja kõik hakkab uuesti nullist. Suurt töötajate vaheldumist tõdes ka üks noortekeskuse töötaja, kes põhjuseks tõi madala palga ja juba pere loovale inimesele ebasobilikud töötunnid. See, et pikemaajalised koostööprojektid jäävad töötajate vahetudes pooleli, näitab, et noortekeskuste sees ei liigu informatsioon samuti väga hästi või ei anna lahkuv töötaja edasi enda pooleli olevaid ülesandeid.

Teine aspekt, mis praeguses praktikas otseselt mõjutab isikliku kontakti tekkimist, suhtluse sagedust ja ressursside jagamist, on partnerite omavaheline füüsiline kaugus. Kaugus koolide ja noortekeskuste vahel tuli rolli mängiva faktorina välja mõlema etapi intervjuudest. See on

midagi, mis pole otseselt kummagi osapoolle teha, kuid sellega tuleb partnerlust arendades kindlasti arvestada. Koolide huvijuhid tõid välja, et kui on kindel üritus ja otsitakse partnerit, keda kaasata, võetakse ikka pigem see, kes on lähim. Samamoodi toimitakse, kui otsitakse kohta, kuhu klassidega ühiselt minna. See tähendab, et kõik praegu olemasolevad isiklike suhete loomise võimalused on võrdlemisi juhuslikud. Need olenevad kas töötajate karjäärivalikust või asutuste geograafilisest kaugusest. Juhuslikkus avaldub just partnerluse kontekstis, sest kumbki osapool ei saa seda reguleerida või muuta.

Partnerluse teisest astmest edasi vaadates on ressursside jagamine partnerluse osa. Ressursid hõlmavad nii vahendeid, teadmisi kui ka inimesi (Himmelman, 2002). Erinevate ressursside jagamist on praktikas koolide ja noortekeskuste vahel ka toimunud, kuid see on üldiselt selliste koolide ja noortekeskuste vahel, kes on juba saavutanud vastastikuse usalduse. Teooria kohaselt on progresseeruvalt iga partnerluse astmel oluline järjest rohkem jagada ressursse ja vastutust, kuna kõik ühised vastastikused teise osapoollega arvestamised arendavad partnerlust (*ibid*).

5.2. Mis peaks muutuma ja mida saaks parandada

Nii koolid kui ka noortekeskused peavad noortekeskuseid pigem koole toetavaks üksuseks, mitte vastupidi. Samuti on koolidel noortekeskuste kõrval teisi asutusi, mis pakuvad sarnaseid teenuseid. Neid kahte aspekti arvesse võttes laskub esmase kontakti loomine ja esimeste sammude tegemine edukas partnerluses noortekeskuste õlule. Nagu varasemalt on töö raames korduvalt mainitud, on informatsiooni jagamine ja selle liikumine partnerluse vundament. Igapäevases suhtluses tuleks leida, vähemalt esimestes partnerluse staadiumites, lisaks infokirjadele alternatiivne viis kooli informeerida enda tegevustest. Nagu praktikas on näha, on teisi asutusi niivõrd palju, et ainult infokirjade saatmine ei täida enda eesmärki ja info reaalselt ei jõua kõikide partneriteni ega ka partnerite kaudu sihtgrupini. See ei tähenda, et infokirjad võiksid ära kaduda, kuna koolid, kellega on juba usaldus ja isiklik suhe, siiski saavad vajaliku informatsiooni infokirjadest kätte. Kuna suureks probleemiks koolide jaoks infokirjade sisu vastu võtmisel on liigne infoküllus, siis võiksid noortekeskused vaadata kriitilise pilguga ka infokirjade sisu. Töö raames nende sisu ei analüüsitud, kuid see on üks aspekt, mida silmas pidada.

Koolide huvijuhid suhtusid noortekeskustesse üldiselt positiivselt, kuid ei pidanud koostööd nendega otseselt vajalikuks. See, et koolid ei pea noortekeskuseid üldiselt väga tähtsateks koostööpartneriteks, võib olla tingitud vähesest usaldusest, mis omakorda on tingitud puudulikest teadmistest ja väärarusaamadest noortekeskuste kohta. Kuna koolidel on juba noortekeskuste usaldus, siis tuleb partnerluse edendamiseks ja toimimiseks noortekeskustel võita ka koolide usaldus. Selle usalduse võitmiseks ei piisa senisest kontaktist ja infovahetusest, seda on senine praktika tõestanud.

Noortekeskused peavad leidma viise jõuda koolide töötajateni nii, et nad mõistaksid ja vajadusel näeksid, mida noortekeskused teevad. Oluline on mitte ainult pakkuda koostöö võimalust, vaid näidata, et eesmärk on ühine ja selle poole reaalselt igapäevaselt ka püüeldakse. Noortekeskuste töötajad tõid intervjuudes välja, et ühiseid kokkusaamisi ja kooli töötajatele suunatud infotunde on vähe. Ühe võimalusena partnerluse edendamiseks tõid noortekeskuse töötajad välja ühised töötoad või infopäevad, mida saaksid noortekeskused või linn korraldada, et koolide töötajad mõistaksid noortekeskuste hingeelu ja tööd paremini. Koolide huvijuhid tõid välja ka selle, et nendevahelisel partnerlusel on oluline, et mõlemad osapooled saaksid midagi.

Tulemustest tuli välja ka see, et saavutatud isiklik usaldus ja esmane kontakt hõlbustavad koostöö alustamist ja kõiki muid partnerlusega seotud aspekte, mis vastab ka Himmelmani (2002) teooriale. See tähendab, et on oluline leida ja soodustada esmase kontakti tekkimist, millest võiks kooruda välja usaldus osapoolte vahel. Samuti on koosööpartnerite otsimisel huvijuhtide sõnul oluline, et kontakteeruv isik oleks varasemalt tuttav ja oleks juba tekkinud isiklik suhe. See tähendab, et teatakse teise poole võimalusi ja võimekust. Üldiselt on informatsiooni pidev vahetamine partnerite vahel tugevalt seotud usaldusega (O'Flynn ja Wana, 2008). Usaldatud partneriga on palju lihtsam suhelda ja saadetud infole pööratakse rohkem tähelepanu. Selle tõid huvijuhid mitmel korral ka intervjuudes välja. Samuti tekkis mitme mõiste, näiteks mitteformaalne õppimine või õpetamine, juures küsimus, kas mõlemad osapooled defineerivad seda samamoodi. Partnerluse edendamiseks ja väärarusaamade ületamiseks on samuti vaja head infovahetust, mis ei piirduks ainult elektronkirjade vahetusega. Selliste terminite erinevalt mõistmine võib samuti tingida vähese usalduse. Samuti ei ole võimalik ilma pideva suhtluseta üldse teada saada, mida mõistetakse erinevalt. Selle tõttu on ka informatsiooni jagamine partnerluse üks tähtsamaid alustalasid (Himmelman, 2002).

Sissejuhatavast intervjuust Tartu noorsooteenistuse osakonnaga tuli välja, et noortekeskuseid käsitletakse ühtsena. See tähendab, et kui koolides käiakse noortekeskuseid reklaamimas, siis on kõik noortekeskused käsitletud ühe tervikuna. Samuti ei ole ametlikult kuidagi koole geograafiliselt ära jaotatud. Praktikas tuli välja, et tegelikult mängib koostööl suurt rolli just geograafiline lähedus kooli ja noortekeskuse vahel. Enamik koostööst toimub lähima noortekeskusega ja kui lähedal pole noortekeskust, siis ei otsitagi kontakti. Samuti on noortekeskuse praktikast välja tulnud, et töö hõlbustamiseks on noortekeskused siiski koolid omavahel ära jaotanud. See ei tähenda, et ühe kooli õpilased ei saa kõigis noortekeskustes käia, vaid seda, et noortekeskused keskenduvad koostööpartnereid otsides kindlatele koolidele.

Üks osa partnerlusest on ressursside ja vastutuse jagamine. Praeguses praktikas on koole ja noortekeskuseid, kes omavahel jagavad nii inimressursse kui erinevaid vahendeid, kuid see eeldab pidevat suhtlust, olemasolevat usaldust ja teadmisi teise poole võimekuse ja võimaluste kohta. Ressursside jagamine aitab arendada vastastikust vastutuse jagamist ja koordineerimist (O'Flynn ja Wana, 2008). Ühe ressursside jagamise võimalusena võib välja tuua transpordi, kuna paljudest intervjuudest tulid välja mitmed logistilised raskused seoses noorte transpordiga ja asutustevahelise kaugusega. Kuigi vastutuse jagamine on teooria kontekstis oluline, on haridust andvates asutustes tulemuste kontekstis keerulisem suurel määral vastutust jagada. Noortekeskused ei saa vastutada noorte õppe edukuse eest ja noorte sotsiaalsete oskuste arengut on keeruline mõõta. Samas on võimalik jagada muid vastutusi näiteks ürituste korraldamise ja üldiselt noorte aja sisustamise kontekstis, see omakorda eeldab ühist aja planeerimist partnerite vahel.

Nii koolide huvijuhid kui ka noortekeskuste töötajad arvasid, et ühised ajakavad või omavahel koordineeritud ajakavad on tehtavad. Seda ei ole praeguses praktikas kordagi tehtud ja seega nende kasulikkuses ja efektiivsuses ei olnud kumbki osapool kindel. Samas rõhutasid mitmed huvijuhid, et selle toimimiseks on kindlasti vaja senisest põhjalikumaid teadmisi noortekeskuste tegevusest ja eesmärkidest. Samas ühised töötoad ja koosolekud oleks mõlema osapoole arvates head nii üksteise tundma õppimiseks kui ka tulevikuplaanide koordineerimiseks.

Praeguses olukorras on teised mittetulundusühingud ja huviringid partnerluses koolidega konkurentideks. Nad kõik võistlevad omavahel, et saada koolide tähelepanu. Kuna suures plaanis on ka teiste asutuste eesmärk noortekeskuste ja koolidega sama, ei ole konkurents kummalegi osapoolle otstarbekas ega kasulik. Sellest tulenevalt oleks üks võimalus koondada vastavalt võimalustele rohkem sarnases vallas tegelevaid ühingu. Teine võimalus oleks koondada vastavalt sihtgrupile rohkem erinevaid ühingu. Selline kokku koondamine peaks toimima pigem geograafilise paiknemise põhjal, kuna praeguse praktika näitel ei ole üldine üle linna kokku grupeerimine otstarbekas. Maailma mastaabis ei ole Tartu suur linn, kuid intervjuudest nii koolide kui ka noortekeskustega tuli välja, et linn on liiga suur, et kõik noortekeskused oleksid täiesti ühtsed. Selline parem koondamine vähendaks ka infovoogu, mis jõuab igapäevaselt koolide huvijuhtide postkasti. Sellisel juhul oleks pöördumisi vähem, sarnaselt sellele, et kõik noortekeskused ei saada koolidele individuaalselt nädala tegevuskava, vaid saadetakse ühine. Üldiselt tuleb intervjuudest välja, et geograafilist paiknemist tuleb partnerlust arendades rohkem arvestada. Kaugus mõjutab paljusid erinevaid partnerluse aspekte.

Mõlema etapi intervjuude põhjal võib öelda, et partnerluse arendamise initsiatiivi ja esimesed sammud koos töötamiseks peaksid astuma noortekeskused. Ainult infokirja saatmine kõikidesse koolidesse ei täida praeguses praktikas koolide informeerimise eesmärki nii ürituste kui ka üldise tegutsemise vallas. Selleks, et saadetakse info oleks koolide jaoks vastuvõetavam, peaks leidma noortekeskus isikliku kontakti loomise viisi. Olemasolevad isiklikud suhted on tekkinud juhuslikult – huvijuhtide varasem töö kogemus ja vahetu lähedus koolidele. See tähendab, et tuleb leida viis isiklike suhete loomiseks. Tänu sellele areneks osapoolte usaldus ja infovahetus muutuks efektiivsemaks. Peale üritusi oleks hea teha kokkuvõtteid, kus arutatakse läbi nii õnnestumised kui ebaõnnestumised, see annab võimaluse mõlemale osapoolle areneda ja reflekteerida (Czajkowski, 2007). Samas tuleb hoiduda sellest, et kokkuvõtted ei muutuks liiga bürokraatlikuks ja säiliks positiivselt meelestatus (Huxam ja Vangen, 2000). Kuna töötajate suur vaheldumine oli huvijuhtide arvates üheks probleemiks püsiva partnerluse loomisel, siis on noortekeskustes oluline anda töölt lahkudes teistele töötajatele edasi enda pooleli olevad projektid ja koostööd.

KOKKUVÕTE

Mujal maailmas on noortekeskused ja koolid üsna tugevalt seotud ja noortekeskuste mõju noortele on põhjalikumalt uuritud. Nende uuringute tulemused näitavad positiivset panust erinevatele noorte arengu aspektidele. Eestis on noortekeskused ja koolid eraldiseisvamad, kuid nende eesmärgid on sarnased, mistõttu on efektiivne tulus partnerlus mõlemale osapooltele kasulik. Bakalaureusetöö eesmärgiks oli kaardistada Tartu linna noortekeskuste ja üldhariduskoolide praegused koostöö ja suhtluse praktikad. Samuti saada teada, mis on mõlema ootused ühisele koostööle. Ootustele ja praegusele praktikale tuginevalt oli eesmärk teada saada, millele tähelepanu pöörata partnerlust tulevikus arendades. Töö eesmärgi saavutamiseks viisin läbi kuus intervjuud Tartu noortekeskuste töötajatega ja seitse intervjuud Tartu üldhariduskoolide huvijuhtidega. Teoreetilise raamistiku loomisel kasutasin kollaboratiivset kommunikatsiooni teooriat ja teistes riikides läbi viidud uuringuid noortekeskuste mõjust noortele. Samuti kasutasin teoreetilises raamistikus teistes riikides tegutsevate noortekeskuste õnnestunud praktikaid eeskujuna.

Läbi viidud intervjuude põhjal võib öelda, et praegune partnerlus noortekeskuste ja üldhariduskoolide vahel on puudulik. Koolide huvijuhid ei näe praegu noortekeskuseid oluliste koostööpartneritena ja laialdaselt ei ole koolid kursis sellega, mida noortekeskused igapäevaselt teevad. Samuti tuli intervjuudest välja, et noortekeskused loodavad igapäevases tegevuses, et nende iganädalaselt saadetakava ajakava täidab enda eesmärgi ja informeerib koole enda tegevuste kohta. Praktikas ei loe koolide huvijuhid enamasti neid infokirju üldse ja need kaovad nende postkasti jõudva info sisse lihtsalt ära. Peale nende infokirjade ei olegi noortekeskustel igapäevaseid kokkupuutepunkte koolidega. Samuti tunnevad koolid puudust isiklikust kontaktist noortekeskuste töötajatega ja praeguses praktikas ei ole koosolekuid või muud sarnast, mis oleks esmase otsese kontakti kohaks. Selle tõttu sõltub isikliku kontakti saavutamine noortekeskuste töötajate individuaalsest pingutusest. Samuti tõid koolid välja, et noortekeskuste töötajad vahetuvad sageli ja iga uue töötajaga hakkab isikliku kontakti loomine algusest, see võtab aega ja demotiveerib koolide huvijuhte.

Himmelmani (2002) kohaselt taanduvad partnerluse tugevus ja sellega seonduvad erinevad aspektid tihti osapoolte individuaalse võimekuse ja tahte tasemele. Selle tõttu on koostöö

edukus ja tulemus tugevalt seotud osapoolte isikliku suhtlustasemega. Samuti on kõik olulised aspektid, nagu infovahetus ja usaldus, üksteisest tugevalt sõltuvad, üks soodustab teist. Optimaalne partnerluse tase oleneb mõlema osapoolte vajadustest ja ootustest koostööle. Mõlemad intervjueritud osapooled olid huvitatud koostööst ja selle paranemisest. Samuti tunnistasid mõlemad osapooled, et neil endil oleks võimalik teha muudatusi ja näha rohkem vaeva, et partnerlus toimiks. Praeguses olukorras on aga koolide ja noortekeskuste vaheline informatsiooni vahetamine ja usaldus pigem puudulikud. On koole ja noortekeskuseid, kelle vahel on juba koostöö sujuvam, usaldus olemas ja informatsiooni vahetamine ei piirdu ainult infokirjaga, vaid toimub ka spontaanne suhtlus ja igapäevane teise osapoolega arvestamine. Sellised partnerlussuhted on Tartu linnas pigem haruldased.

Käesolev bakalaureusetöö keskendus ainult Tartu linna koolidele ja üldistele ootustele partnerluse vallas. Tulevaste tööde puhul võiks uuringu fookus keskenduda kitsamatele aspektidele noortekeskuste ja koolide vahel, näiteks infovahetus, infokirjade sisu ja missugune info lisaks noortekeskuste saadetavale jõuab koolide postkastidesse. See võimaldaks keskenduda rohkematele koolidele ja võimaldaks vastavalt osapoolte vajadusele partnerlust edasi arendada. Samuti, uurides aspekti konkreetsemalt on võimalik anda mõlemale osapoolele konkreetsemaid juhiseid koostöö parandamiseks.

SUMMARY

Collaborative communication between youth centers and schools in Tartu

In many countries worldwide, schools and youth centers are more intertwined, and their influence on youth development has received more attention in academic research. The studies have concluded that their co-operation has had a positive impact on different aspects of youth development. However, in Estonia, youth centers and schools are working separately, although the institutions still have similar goals and aspirations. This bachelor thesis aims to map out the current collaboration and communication practices, the expectations of both sides, and what could be done to improve collaboration between the schools and youth centers of Tartu. To achieve the goal, I interviewed six youth workers from Tartu youth centers and seven activity leaders of Tartu schools.

Based on the conducted interviews, I concluded that the collaboration between schools and youth centers is lacking. The activity leaders do not see youth centers as valuable partners, and they are mostly unaware of what the youth centers do on a daily basis. The youth centers depend on weekly newsletters to inform the schools of their current activities. In reality, due to the abundance of information, the activity leaders might miss the news or do not prioritize them. Besides the newsletters, there are generally no established connections with all the schools on a daily basis. The schools feel that personal contact between them and youth centers is usually lacking, thanks to the lack of face-to-face meetings or any other means of making a personal connection. That means establishing a needed personal relationship between the two institutions falls on the individuals and their efforts. Another issue raised by the activity leaders was the constant change of youth centers' personnel, with every new worker establishing a personal connection restarts.

According to Himmelman (2002), the effectiveness and strength of collaboration are based on the will, competence, and motivation of individuals from both sides. That means the success and outcome of the collaboration rely on personal connections made between both parties. Other aspects of the theory like information flow and trust are also dependant on personal relationships. Both interviewed parties said that they were interested in bettering the

current collaboration between each other. However, they also admitted that they could personally do more to make it more effective. Although the collaboration between schools and youth centers generally lacks in practice, there are some rare exceptions in Tartu, when the information flow between the two sides does not rely solely on the weekly newsletter. The rare cases have spontaneous meetings and keep each other in mind when planning future activities.

This bachelor thesis concentrated on general collaboration between schools and youth centers of Tartu. However, further research could be done focusing on more specific aspects of the collaboration between schools and youth centers. For example, information flow, the contents of the information shared, and what kind of information is shared with the schools in general. Focusing on a minor aspect of collaboration would allow more schools to be involved, and more thorough research could mean more precise instructions for improvement.

KASUTATUD KIRJANDUS

Anderson-Butcher, D. Newsome, W.S. (2002). Participation in Boys and Girls Clubs and relationships to youth outcomes. *Journal of Community Psychology, Volume 31* (39-55).

Kasutatud: 16.01.2021, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.1002/jcop.10036>

Burrows, A., Lockwood, M., Borowczak, M., Janak, E., Barber, B. (2018). Integrated STEM: Focus on informal education and community collaboration through engineering. *Education Sciences, Volume 8* (4). Kasutatud 16.01.2021, <https://www.mdpi.com/2227-7102/8/1/4/html>

Czajkowski, J. (2007). *Leading successful interinstitutional collaborations using the collaboration success measurement model*. Jacksonville Florida. Kasutatud 16.01.2021, <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.580.9409&rep=rep1&type=pdf>

Cuthill, M., Fien, J. (2005). Capacity building: Facilitating citizen participation in local governance. *Australian journal of public administration* (63-80). Kasutatud 16.01.2021, https://www.researchgate.net/publication/43451836_Capacity_building_Facilitating_citizen_participation_in_local_governance

Eesti Noorsootöö Keskus. (2018). *Noorsootöö arendamine*. Kasutatud 16.01.2021, <https://entk.ee/noorsootoo-korraldamine/>

Fallik, O. Rosenfeld, S., Eylon, B.S. (2013). School and out-of-school science: A model for bridging the gap. *Studies in Science Education, Volume 49* (69-91). Kasutatud 16.01.2021, <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/03057267.2013.822166>

Gurria, A. (2009). *The return to investment in education*. OECD Conference Centre, Paris (2009), September. Kasutatud 16.01.2021, <http://www.oecd.org/education/thereturntoinvestmentineducation.htm>

Haridus- ja Teadusministeerium. (2013). *Noortevaldkonna arengukava 2014-2020*. Kasutatud: 16.01.2021, https://www.hm.ee/sites/default/files/noortevaldkonna_arengukava_2014-2020.pdf

Haridus- ja Teadusministeerium. (2017). *Noorsootöö*. Kasutatud: 16.01.2021, <https://www.hm.ee/et/tegevused/noortevaldkond/noorsootoo>

Haridus- ja Teadusministeerium. (2020). *Alus-, põhi- ja keskharidus*. Kasutatud 25.04.2021, <https://www.hm.ee/et/tegevused/alus-pohi-ja-keskharidus>

Himmelman, A. (2001). On Coalitions and the Transformation of Power Relations: Collaborative Betterment and Collaborative Empowerment. *American Journal of Community Psychology*, Aprill 2001, volume 29. Kasutatud: 16.01.2021, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1023/A%3A1010334831330>

Himmelman, A. (2002). *Collaboration for a change. Definitions, Decision-making models, Roles, and Collaboration Process Guide*. Minneapolis. Kasutatud: 16.01.2021, <http://tennessee.edu/wp-content/uploads/2019/07/Himmelman-Collaboration-for-a-Change.pdf>

Huxham, C., Vangen, S. (2000) *Leadership in the Shaping and Implementation of Collaboration Agendas: How Things Happen in a (Not Quite) Joined-Up World*. The Academy of Management Journal, volume 43 (6). Kasutatud: 16.01.2021, https://www.researchgate.net/publication/42798064_Leadership_in_the_Shaping_and_Implementation_of_Collaboration_Agendas_How_Things_Happen_in_a_Not_Quite_Joined-Up_World

Killomets, A. (2013). *Avatud noortekeskuste ja üldhariduskoolide koostöö Pärnu maakonna näitel*. Tartu Ülikool. Kasutatud 16.01.2021, http://dspace.ut.ee/bitstream/handle/10062/32605/killomets_aila.pdf

Kim, M., Dopico, E. (2016). Science education through informal education. *Cultural studies of science education*, Volume 11 (439-445). Kasutatud 16.01.2021, <https://link.springer.com/article/10.1007/s11422-014-9639-3>

Kõvask, E. (2018). *Noortekeskuste ja koolide vaheline koostöö Valgamaa näitel*. Tallinna Ülikool. Kasutatud: 16.01.2021,

https://tankla.net/images/dokumendid/Egle_Kõvask_Noorakeskuste_ja_koolide_vaheline_koostöö_Valgamaa_näitel_lõputöö_2018.pdf

Lavrakas, P. (2008). *Encyclopedia of survey research methods*. Sage Publications. Kasutatud: 16.01.2021, <http://dx.doi.org/10.4135/9781412963947.n419>

Maestro, E., Jalloh, M. G., Watson, F. (2006). Come on back: Enhancing youth development through school/community collaboration. *Journal of Public Health Management and Practice*. Kasutatud: 16.01.2021, https://www.researchgate.net/publication/6759300_Come_on_back_Enhancing_youth_development_through_schoolcommunity_collaboration

Mahoney, J. L., Schweder, A. E., Stattin, H. (2001). Structured after-school activities as a moderator of depressed mood for adolescents with detached relations to their parents. *Journal of Community Psychology*, Volume 30 (69-86). Kasutatud 16.01.2021, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/jcop.1051>

Melnic, A. S., Botez, N. (2014). Formal, non-formal and informal interdependence in education. *Economy Transdisciplinarity Cognition*, Volume 17 (113). Kasutatud 16.01.2021, <https://pdfs.semanticscholar.org/2d6b/0910aec74740562fd88e49ac42c371e2f056.pdf>

Murumaa-Mengel, M. (2020). Veebiintervjuud, projektiivtehnikad ja loovuurimismeetodid. A. Masso, K. Tiidenberg, A. Siibak (Toim.). *Kuidas mõista andmestunud maailma? Metodoloogiline teejuht* (707–738). Tallinn: Tallinna Ülikooli kirjastus.

O'Flynn, J., Wanna, J. (2008). *Collaborative Governance: A new era of public policy in Australia?*. Canberra: ANU Press. Kasutatud: 17.01.2021, <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/33792/458884.pdf?sequence=1>

Paabort, H. (2013). Noortekeskus aitab nii noori kui vanu. *Õpetajate Leht*, Detsember 2013. Kasutatud 16.01.2021, <https://opleht.ee/2013/12/noortekeskus-aitab-nii-noori-kui-ka-vanu/>

Pierre, T. L. S., Mark, M.M., Kaltreider, L., Campbell, B. (2001). Boys & girls clubs and school collaborations: A longitudinal study of a multicomponent substance abuse prevention

program for high-risk elementary school children. *Journal of Community Psychology*, Volume 29 (87-106). Kasutatud 16.01.2021, <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1002/1520-6629%28200103%2929%3A2%3C87%3A%3AAID-JCOP1007%3E3.0.CO%3B2-U>

Roth, J. L., Brooks-Gunn, J. (2003). Youth development programs: Risk, prevention and policy. *Journal of adolescent health* volume 32 (2003): lk 170-182. [https://www.jahonline.org/article/S1054-139X\(02\)00421-4/abstract](https://www.jahonline.org/article/S1054-139X(02)00421-4/abstract)

Russell, J.L., Knutson, K., Crowley, K. (2013). *Informal learning organizations as part of an educational ecology: Lessons from collaboration across the formal-informal divide*. Kasutatud 17.01.2021, <https://link.springer.com/article/10.1007/s10833-012-9203-4>

Shumate, M., Cooper, K., Atouba, Y., Pilny, A. (2016). *Interorganizational Communication*. L. Lewis, C.R. Scott. *The International Encyclopedia of Organizational Communication*. John Wiley & Sons Inc. Kasutatud 16.01.2021, https://www.researchgate.net/publication/319596238_Interorganizational_Communication

Spence, J. (2007). What Do Youth Workers Do?. *Youth Studies Ireland Journal*, Volume 2. Kasutatud 16.01.2021, https://www.youthworkireland.ie/images/uploads/general/What_Do_Youth_Workers_Do.pdf

Swigert, T., Boyd, B.L. (2010). The Impact of Boys & Girls Club/Keystone Club Participation on Alumni. *Journal of Leadership Education*, Volume 9 (69-86). Kasutatud: 16.01.2021, <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.468.4452&rep=rep1&type=pdf#page=82>

Tartu linn. (2017). *Tartu noortekeskuste teenusekirjeldus alates 01.01.2018*. Kasutatud 16.01.2021, <https://www.tartu.ee/sites/default/files/uploads/Kultuur%20ja%20vaba%20aeg/Noorsootöö/Tartu%20noortekeskuste%20teenusekirjeldus%20alates%2001.01.2018.pdf>

Tartu linn. (2020). *Noorsootöö üldinfo*. Kasutatud: 16.01.2021,
<https://www.tartu.ee/et/noorsootoo-uldinfo>

Tartu linn. (2020). *Tartu noortekeskused*. Kasutatud: 16.01.2021,
<https://www.tartu.ee/et/tartu-noortekeskused>

Tett, L., Crowther, J., O'Hara, P. (2003). Collaborative partnerships in community education. *Journal of education policy*, Volume 18 (37-51). Kasutatud 16.01.2021,
<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/0268093032000042191>

Lisa 1

Noortekeskuste intervjuukava

- Mis oli viimane koostöötegevus mõne Tartu kooliga?

Kas noortekeskused näevad koole koostööpartnerina? (või infokanalina)

- Kuidas te hindaksite praeguseid koostöövõimalusi koolidega?
- Kirjeldage praegust koostööd: ajaplaneerimine, enese reklaam, nõupidamine jne.
- Kas nad teevad hea meelega erinevates valdkondades teiega koostööd? (Kas meeleldi aidatakse?)
- Kuidas näeb teie jaoks välja koostöö koolidega? (näiteks on ette nähtud kindlad plaanitud üritused, kus koolid kaasa löövad, või on rohkem spontaanne)
- Millised on suhtluskanalid ja kes on info vahendajad?
- Kas eksisteerivad ühised infokanalid (meililistid ja grupid)? Mis on nende sisu?
- Kuna koole on üle kümne korra rohkem kui noortekeskuseid, kas on koolid, millega tehakse rohkem koostööd?
- Kas peale ühiseid üritusi toimuvad kokkuvõtted, näiteks üritust kokkuvõtavad koosolekud?
- Kuidas käib noortekeskuste aja planeerimine? Kui suurt rolli mängib koolide sisend, kas üldse arutatakse teemat?
- Kas noortekeskuste ja koolide vahel toimuvad planeeritud kokkusaamised või koosolekud? Mis on nende sisu?
- Kuidas puutute igapäevaselt kokku üldhariduskoolidega, peale ühiste ürituste ja koosolekute? Näiteks on noortekeskuse töötajad ka koolis õpetaja rollis vms?
- Kui mõne tegevuse jaoks jääb inimressurssi või vahendeid puudu, kelle poole te tavaliselt pöördute? Kas te näete võimalust, et see võiks olla kool?
- Kas teie arvates on noorte arendamine koolide ja noortekeskuste ühine pingutus?
- Kas koolid on palunud teilt abi mõningate teemade selgitamiseks või muud moodi koostööks?
- Kas probleemsete noorte tegeledes on kool abiks?
- Kuidas toimub noorte probleemidega tegelemine? Millisel juhul palutakse koolilt abi?

Missugune võiks välja näha koostöö koolidega?

- Kas teie arvates on kooliga suhtlemisel ja koostööl takistusi? Mis need on?
- Kas te tunnete, et praegune koostöö ja kommunikatsioon koolidega on piisav?
- Kirjeldage, milline oleks teie arvates ideaalne koostöö koolidega.
- Mida oleks teie arvates vaja, et noorte harimine (ja kasvatamine) oleks koolide ja noortekeskuste ühine pingutus? (Mis peaks muutuma, mida oleks juurde vaja?)
- Kas koolid peaksid teie arvates rohkem turundama noortekeskuseid?
- Missuguseid tegevusi saaksid koolid toetada?
- Kui reaalne on ühise ajakava kokkupanek?

Lisa 2

Üldhariduskoolide intervjuukava

Mida teavad koolide kontaktisikud noortekeskustest?

- Millega teie arvates üldse noortekeskused tegelevad?
- Missugused noored käivad noortekeskustes?

Kas noortekeskused näevad koole koostööpartnerina?

- Kuidas te hindaksite praegust koostööd noortekeskustega?
- Kuidas näeb praegune koostöö noortekeskustega välja?
- Mis on teie peamised omavahelised infokanalid?
- Kui tihti on ühised üritused noortekeskustega?
- Kui palju infot jagatakse koolides noortekeskuste kohta? Missuguseid kanaleid kasutades?
- Kas teie arvates on nii koolidel kui noortekeskustel ühine eesmärk?
- Kas teie arvates on noorte arendamine koolide ja noortekeskuste ühine pingutus?
- Kas probleemsete noortega tegelemisel on noortekeskustest abi?

Missugune võiks koostöö noortekeskustega välja näha?

- Kas teie arvates on praegusel koostööl ja kommunikatsioonil takistusi? Mis need on?
- Kas te tunnete, et praegune koostöö on piisav?
- Kirjeldage milline oleks teie arvates ideaalne koostöö noortekeskustega?
- Mida oleks teie arvates vaja, et noorte harimine (ja kasvatamine) oleks koolide ja noortekeskuste ühine pingutus? (Mis peaks muutuma, mida oleks juurde vaja)
- Missuguseid tegevusi saaks noortekeskused toetada või mida saaks koos teha? Kas näete selleks üldse vajadust?
- Kui reaalne oleks ühise ajakava kokkupanek?

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina, **Lauri Kruuv**

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) minu loodud teose

Noortekeskuste ja üldhariduskoolide partnerlusega seotud kommunikatsioon Tartu linna näitel,

mille juhendaja on **Mari-Liis Tikerperi,**

reprodutseerimiseks eesmärgiga seda säilitada, sealhulgas lisada digitaalarhiivi DSpace kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

2. Annan Tartu Ülikoolile loa teha punktis 1 nimetatud teos üldsusele kättesaadavaks Tartu Ülikooli veebikeskkonna, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu Creative Commons'i litsentsiga CC BY NC ND 3.0, mis lubab autorile viidates teost reprodutseerida, levitada ja üldsusele suunata ning keelab luua tuletatud teost ja kasutada teost ärieesmärgil, kuni autoriõiguse kehtivuse lõppemiseni.

3. Olen teadlik, et punktides 1 ja 2 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

4. Kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei riku ma teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse õigusaktidest tulenevaid õigusi.

Lauri Kruuv

26.04.2021